

AZ ÖRÖMHÍR EVANGÉLIKUS
KERESZTYÉN ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
2018

ADATLAP

Intézmény neve: Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda

Intézmény székhelye: 8200 Veszprém, Aradi vértanúk útja 2/A

Intézmény alapítója: Veszprémi Evangélikus Egyházközség

Alapító címe: 8200 Veszprém, Kossuth Lajos utca 4.

Alapítás éve: 2011

Intézmény fenntartója: Veszprémi Evangélikus Egyházközség

A program neve: ÖRÖMHÍR Keresztyén Óvodai Nevelési Program

Az óvoda felügyeleti szerve:

Szakmai és törvényességi felügyelete: Magyarországi Evangélikus Egyház
(1085 Budapest, Üllői út 24.),
Veszprém Megyei Kormányhivatal
8200 Veszprém, Megyeház tér 1.

A fenntartói tevékenység törvényességi felügyelete:
Veszprém Megyei Kormányhivatal
8200 Veszprém, Megyeház tér 1.

Intézmény OM azonosítója: 201506

Intézmény jogállása: önálló jogi személy

Intézmény típusa: világnézeti elkötelezett óvoda

Óvodai csoportok száma: 3

Az intézménybe felvehető maximális létszám: 80 fő

Az intézmény alaptevékenysége: óvodai nevelés, ellátás; iskolai előkészítő oktatás; sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Gazdálkodása: önállóan működő és gazdálkodó intézmény

Szakágazati jel: 85-Oktatás

85101 – Óvodai nevelés

TARTALOMJEGYZÉK

I.	BEVEZETÉS	4
II.	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	5
	Gyermekképünk.....	5
	Óvodakép.....	6
	Keresztyén óvodánk sajátos arculata.....	6
	Keresztyén óvodai nevelésünk legfontosabb célkitűzései és alapelvei.....	9
III.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	11
	Lelki – az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi – nevelés.....	11
	Egészséges életmód alakítása	17
	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	23
	Anyanyelvi nevelés.....	23
	Értelmi fejlesztés.....	28
IV.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	29
	Személyi feltételek.....	29
	Tárgyi feltételek.....	30
	Az óvodai élet megszervezése	30
	Szervezési, működési rend.....	31
	Az óvoda kapcsolatai	32
V.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	34
	Játék.....	34
	Bibliakör	44
	Verselés, mesélés	50
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	53
	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
	Mozgás.....	61
	A külső világ tevékeny megismerése	65
	Munka jellegű tevékenységek.....	70
VI.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	75
VII.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM ÓVODÁNKBAN, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	77
	FELHASZNÁLT IRODALOM.....	79
	MELLÉKLETEK.....	80

Legitimációs záradék.....	81
Érvényességi nyilatkozat	82
A programkészítést befolyásoló jogszabályok	83
A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása	84
Jegyzék az óvoda kötelező eszközeiről és felszereléséről	86

I. BEVEZETÉS

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és az Evangélikus Nevelési és Oktatási Stratégiával összhangban, a pedagógiai programunk elkészítésénél, a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását tartottuk szem előtt. A heti áhítat, a bibliaköri foglalkozások, és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a keresztyén lelkület, segíti a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását.

Legfontosabb feladatunk, hogy:

- ❖ hitben, Jézus Krisztus által kapott szeretetben, a különbözőség tolerálásával,
- ❖ biztonságban, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével,
- ❖ a képességek, készségek sokoldalú, harmonikus fejlesztésével, boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekképünk

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Programunk a fejlesztésben kiindulópontnak tekinti a 3-7 éves korú gyermek pszichoszociális, lelki fejlődésének jellemzőit. A személyiség kialakulásának alapfeltétele a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel való optimális kapcsolat.

Életkoronként és egyénenként változó szükségletek biztosításával, képességek egyénre szabott kibontakoztatásával már óvodás korban megalapozódnak a boldog és biztonságos élethez szükséges alapvető jellemvonások: hit, szeretet, beleélés (empátia), becsületesség, elkötelezettség, kitartás, bátorság, megbízhatóság, munkaszeretet.

Az óvodáskor szenzitív időszak, és a különbözőségek elfogadásában, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató inkluzív környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk. Ehhez minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosítunk.

Olyan óvodás gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- ❖ tudnak és mernek – életkoruknak megfelelően – döntéseket hozni,
- ❖ szociális képességük megnyilvánul kapcsolataikban (családban, közösségekben),
- ❖ tudják, hogy soha nincsenek egyedül, hogy biztonságban vannak Istennél,
- ❖ ismerik a keresztyén hit és életmód alapjait, akiknek cselekedeteit, szavait a Jézus Krisztus iránti szeretet fogja meghatározni,
- ❖ bátran, bölcsen tudnak szembenézni az élet örömeivel és kihívásaival,
- ❖ stabil értelmi, érzelmi, lelki értékeket elsajátítva alkalmasak az iskolai beilleszkedésre és teljesítményre.

Óvodakép

Keresztyén óvodánk sajátos arculata

„...Ám egykor majd egyetlen asztalt ülünk körül mindnyájan,
és Ő lesz majd minden mindenekben.
Mert a szeretet nélküli kötelességtudat: kedvetlen.
A szeretet nélküli felelősség: figyelmetlen.
A szeretet nélküli igazság: kemény.
A szeretet nélküli okosság: gőgös.
A szeretet nélküli barátságosság: hűvös.
A szeretet nélküli rend: kicsinyes.
A szeretet nélküli hatalom: kíméletlen.
A szeretet nélküli birtoklás: fősvény.
A szeretet nélküli adakozás: képmutató.
A szeretet nélküli vallásosság: bigott.
A szeretet nélküli hit: vakbuzgó.
A szeretet nélküli remény: fanatikus.
A szeretet nélküli élet: értelmetlen.
Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három.
Ezek közül pedig a legnagyobb: Jézus.”

(Fabiny Tamás)

Az óvodánkba való jelentkezés a város egész területéről és a környező falvakból történik. A beíratott gyermekek felvételének feltételei elsősorban:

- evangélikus családi háttér,
- keresztyén nevelési céljaink elfogadása és azok megvalósításában való együttműködés.

Gyermekférőhelyünk jelenleg 80 fő. Evangélikus vallásúakból nem tudjuk ezt a létszámot biztosítani, ezért a fennmaradó helyre felvesszük mindazokat, akik nevelési célkitűzéseinkkel azonosulni tudnak.

Az Alapprogramban előírt tevékenységi formák mellett óvodánkban a bibliakör is szerepel, valamint lelkészünk heti rendszerességgel tart áhítatot a gyermekeknek.

Óvodai nevelésünkben az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére törekszünk. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.

Tudjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk nevelő munkájával kiegészítőként szeretne segítséget nyújtani a családok számára a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hét éves korig. Biztosítjuk a gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerével, a nevelők példamutatásával és a gyermekeket körülvevő tárgyi

környezettel kívánjuk segíteni a gyermekek környezettudatos magatartásának, egészséges életmódjának kialakulását.

Óvodánk elsődleges funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő, a keresztyén hitet és életmódot megalapozó.

Óvodánkban az itt töltött idő alatt a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei, miközben az óvoda teljesíti legfőbb funkcióit. A gyermekek igényeihez igazodó lassú és folyamatos átmenetet biztosítunk, mely alkalmassá teszi gyermekeinket a zökkenő mentes iskolai beilleszkedésre.

Befogadó, inkluzív attitűdünket tükrözi, ahogy odafigyelünk a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeire, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítésére, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtésére.

Keresztyén elkötelezettségű nevelésünkben meghatározó szerepe van a gyermeki személyiség megkülönböztetés nélküli elfogadásának, a személyiség tiszteletben tartásának, megbecsülésének, és a gyermek iránti őszinte szeretetnek. Lehetővé tesszük személyiségfejlődését, az egyéni szükségletek figyelembevételével képességeinek kibontakoztatását.

Ehhez szükségesnek tartjuk a családok tájékoztatását, a velük való együttgondolkodást, gyermekük teljes személyiségének kibontakoztatása érdekében közös felelősségérzetünk hangsúlyozását. Nevelésünk akkor lesz teljes értékű, ha a családokkal együtt tudunk gondolkodni, cselekedni, egy cél felé tartunk, amit együtt szeretnénk elérni. Ez pedig nem lehet más, mint a boldog, kiegyensúlyozott, biztos alapokkal rendelkező, Istenben bízó, órá hagyatkozó gyermek, aki belső tartásával, testi egészségével alkalmas az iskola, majd később az élet kihívásainak megfelelni.

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a program új lehetőséget tár fel. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt. Az óvodában folyó keresztyén nevelés hatására az egyes családoknál olyan rítusok jelennek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek, formálódik értékrendjük.

Az együttnevelés célja, feladatai: óvó, védő, segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családoknak, létrehozni egy olyan emberi kapcsolatrendszert, amelyből merít a gyermek, a család, és az óvodai testület.

Keresztyén szellemiségű nevelésünk fontos színtere a három történelmi egyház (evangélikus, katolikus, református) temploma. Óvodásaink megismerkednek a három egyház jellemzőivel.

Evangelikus szervezésű és fenntartású óvodaként elsődlegesen a saját templomunkkal, annak belső elrendezésével, tárgyaival és azok funkcióival találkozunk gyermekeink. Szeretnénk megismertetni óvodásainkkal a keresztyén kultúra értékeit az egyház, és a környezetünk adta lehetőségek maximális kihasználásával.

Nevelőmunkánk meghatározó mérföldkövei egyházi ünnepeink (karácsony, húsvét, pünkösd), melyek elképzelhetetlenek a lelkészek által vezetett istentiszteletek nélkül. Délelőtt a gyermekcsoportok, délután a családok is részt vesznek ezeken az ünnepi áhítatokon.

Évente három alkalommal szolgálnak gyermekeink templomi istentiszteleteken, így a szülők is részesei nevelőmunkánk ezen szakaszának. Evangelikus templomunkban a vasárnapi istentiszteletekkel párhuzamosan gyermek-istentiszteleteken vehetnek részt óvodásaink és családtagjaik.

Gyermekeink többsége emeletes házból érkezik, ezért is tartjuk kiemelten fontos feladatunknak a minél több természetben, szabadban való tartózkodást, továbbá, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő ökológiai rendszerről. Ebben a környezetvédelem és a fenntarthatóság pedagógiája legfőbb vezérfonalunk.

Kirándulásaink során (pl.: Jutas vitéz kilátó, Rab Mária forrás, tanösvények Veszprémben) ízelítőt kaphatunk a teremtett világ sokféleségéből – biodiverzitásából –, ezernyi csodáiból. Lehetőségünk van az évszakokra jellemző csodálatos környezetben való gyönyörködésre, hálaadásra, játékokra.

A nagyobb gyermekek számára tehetségük kibontakoztatása céljából szervezünk választható tevékenységeket (úszás, sakk, néptánc, angol).

Szoros a kapcsolatunk a Csermák Antal Zeneiskolával. Részt veszünk tanáraik és növendékeik koncertjein, ahol megismerhetjük, kipróbálhatjuk a hangszereket, meghallgathatjuk a zeneirodalom remekeit.

Látogatjuk a Kabóca Bábszínház és a Petőfi Színház bérletes előadásait. Részt veszünk a könyvtár és az iskolák óvodás programjain.

Keresztyén óvodai nevelésünk legfontosabb célkitűzései és alapelvei

Keresztyén óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- ❖ Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével megismertetni óvodásainkat a keresztyén hit és életmód alapjaival.
- ❖ Optimálisan biztosítani a játékon keresztül a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiség életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatását, megerősítését az egészséges, sajátos nevelési igényű és tehetséges gyermekek számára. Ezzel egyidejűleg tudatosan és tervszerűen alakítani azokat a szociális, értelmi, lelki, testi képességeket, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő iskolatípusba való beilleszkedésre.
- ❖ A családoknak segítséget adni a keresztyén szellemben történő nevelésben, életmód kialakításában.
- ❖ Segíteni a gyermeket abban, hogy Istent élő személyként, létező valóságként ismerjék meg.
- ❖ Megismertetni gyermekeinkkel a teremtő Isten csodálatos műveit. Alakuljon ki bennük a természet iránti pozitív érzelmi kötődés. A fenntarthatóságra nevelés szempontjából a környezettudatos magatartás kialakítása, megalapozása.
- ❖ Segíteni önértékelésük és értékrendjük formálódását.
- ❖ Gazdag ismereteket, stabil értékrendet nyújtani, melyek birtokában hasznos, értéknövelő állampolgárokká válhatnak, akik helyt tudnak állni az előttük álló feladatokban
- ❖ Biztosítani a természeti és társadalmi környezetükben biztonsággal eligazodó, sokoldalú, boldog, harmonikus gyermeki személyiség kibontakozását.

Sok szeretettel próbáljuk elültetni gyermekeinkben azt a magot, amely igazán értékes emberré, személyiséggé formálja őket. Szeretnénk vezetni őket azon az úton, ahol a gyermek az evangélium megismerése által Jézus Krisztus követőjévé válik.

Az óvodai nevelés célját sajátos légkörben, az érzelmekre is hatva valósítjuk meg. Kihangsúlyozva a hitet, a szeretetet, a hálát, a békét, elfogadást. Az óvodás korú gyermek életében fontosnak tartjuk, hogy derűs, szeretetteljes légkörben növekedjen, és biztonságban érezze magát nem csak a családban, hanem a nevelési intézményben is.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- ❖ a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- ❖ keresztyén nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- ❖ a gyermek személyiségéhez, életkorához igazodó pedagógiai módszerek alkalmazása;
- ❖ a gyermek sajátosságaiból adódó különbözőség tisztelete, elfogadása,
- ❖ a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekvés, az emberi jogok, és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- ❖ az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítását tekintjük,
- ❖ a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- ❖ a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodák ebben kiegészítő szerepet játszanak.

Feladataink az alapelvek megvalósítása érdekében:

- ❖ a gyermeki szükségletek kielégítése, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése,
- ❖ a testi, lelki, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása,
- ❖ a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységek biztosítása, műveltségtartalmak közvetítése,
- ❖ változatos játéktevékenységek feltételeinek biztosítása,
- ❖ a gyermek egészséges testi és lelki fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása,
- ❖ gondoskodás a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzéséről, minden gyermek egyenlő esélyű, színvonalas neveléséről, a hátrányok csökkentéséről.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- ❖ lelki nevelés (az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés)
- ❖ egészséges életmód alakítása
- ❖ anyanyelvi nevelés
- ❖ értelmi fejlesztés megvalósítása.

Lelki – az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi – nevelés

A lélek isteni eredetű. A Szentírás tanúsága szerint úgy lett az ember élőlényé, hogy Isten, a világ teremtője és ura az élet leheletét fújta bele. Ezért az ember alapvető szüksége, hogy kapcsolatban legyen Istennel. Amikor az ember Istenről tanul, vele beszélget, igéjét hallgatja, akkor a benne levő lélek áll kapcsolatban Istennel.

A lélek Istennel való kapcsolata pedig meghatározó:

- ❖ az ember személyiségére,
- ❖ az erkölcsére,
- ❖ a kapcsolati rendszerére,
- ❖ az érzelmeire,
- ❖ az esztétikai látására,
- ❖ személyisége minden vonatkozására.

Ezért emeljük ki az óvodai élet különböző nevelési területei közül a lelki nevelést és emeljük mindegyik elé. A lelki nevelés áthatja az óvodai élet minden területét.

A lelki nevelés alapja az az isteni szeretet, amely által vagyunk a világban, és ami Jézus Krisztusban személyesen is megmutatkozott.

„Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen...” Jn 3,16

A keresztyén értékek továbbadását szeretetvezérelten valósítjuk meg, mely alapja a gyermek feltétel nélküli elfogadásának. Óvodánkban a lelki nevelés teljes körű, áthatja az óvodai élet egészét. Az érzelmi, lelki nevelés fontosságát mutatja, hogy életünk (iskola, család, munkahely) során boldogulásunk, boldogságunk kulcsa az érzelmi intelligenciánkban, az ember önmagához, illetve a másik emberhez való viszonyában rejlik. Ebben a kapcsolatrendszerben azonban meghatározó a nevelők, illetve a gyermekek vertikális, azaz Isten –ember kapcsolata. Ebben a kapcsolatban ki kell hangsúlyoznunk a felülről lefelé tartó irányt, melyben megmutatkozik Isten kegyelme. Istené, aki nem csupán törvényeket állít elénk, de megmutatja megváltó kegyelmét is. Ennek a kettősségnek kell áthatnia lelki nevelésünket.

Mai korunk embere a sikerre, boldogságra törekszik. Ennek feltétele azonban az értelmi és érzelmi intelligencia egysége. Természetesen az érzelmi intelligencia alapjai megvannak minden gyerekben.

Ha azt szeretnénk, hogy gyermekeink minél sikeresebbek legyenek az életben, segítenünk és folyamatosan fejleszteniük kell megfelelő érzelmi viszonyulásukat, magatartás-formáikat. Mi a krisztusi úton haladva szeretnénk mindezt megtenni.

A lelki nevelésnek minden gyermek részese, a teljes nevelőtestület tevékeny, összehangolt munkájának eredménye. Óvodánkban elengedhetetlen az óvodapedagógus, a dajka és az óvoda valamennyi alkalmazottjának példaértékű kommunikációja, magatartása. Pozitív hozzáállásra törekszünk bánásmódunkban és viselkedésünkben. Nem csupán mondjuk, vagy magyarázzuk a helyes szokásokat, hanem igyekszünk példát mutatni életünkkel, tetteinkkel.

Munkatársi kapcsolatainkkal, a nehézségek leküzdési stratégiáival, a munkához való hozzáállásunkkal, az örülni tudás képességével mind-mind segítjük a gyermek érzelmi intelligenciájának fejlődését. Megtanítjuk gyermekeinket az alkalmazkodásra, önmaguk és mások elfogadására.

Az óvodás gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Legfőbb igénye az érzelmi biztonság. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör, pozitív nevelői attitűd, a gyermeki személyiséget övező bizalom vegye körül.

A gyermek érzelmvilágát három fő szintéren fejlesztjük, bár ezek állandó kölcsönhatásban állnak egymással:

- ❖ **Erkölcsei érzelmek:** igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség-érzésének megtapasztalása, az őszinteség, igazmondás és hazugsághoz való helyes viszony kialakítása.

„A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.” (Gal 5,22)

Lk 11,40, Péld 14,34, 2Tim 1,3, ApCsel 24,16, Jób 27,6, 5Móz 18,19

- ❖ **Szociális érzelmek:** együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat, fájdalom okozás felismerése, átélése.

„Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak.” (1Pt 3,8)

Jób 6,14, Lk10,25-37, Mt 5-7, 1Thessz 4-18, 1Thessz 5,11

- ❖ **Esztétikai érzelmek:** Az erkölcsi és szociális érzelmeket támogató, személyiségformáló esztétikai hatások: a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése, a mese, vers, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás stb. a környezet megismerésén keresztül. A gyermek viselkedésében, kommunikációjában fontos a környezetében a szép, mint érték felismerése, szokás szintű megalapozottsága.

„Szeretetedről, törvényedről énekelek, zsoltárt zengek neked, Uram!” (Zsolt 101,1)

Énekek 1,5, Zsolt 59,17, Jób 36,26–30.33; 37,3.6.9.

Jób 38,39–41; 39,1–2.13–14.19–24.26–29.

Segítjük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és teret engedünk önkifejező törekvéseinek.

Az erkölcsi érzelmek:

- ❖ az érzelmi beleélés, empátiás átvétel képessége,
- ❖ az érzelmek felismerésének képessége,
- ❖ saját érzelmeik kifejezésének képessége,
- ❖ a késleltetett megerősítés kivárásának képessége,
- ❖ az indulati élet elvárható uralása, kontrollja.

A szociális érzelmek:

- ❖ a csoportban kialakult helyzet felmérése,
- ❖ a mások akaratának tudomásulvétele,
- ❖ mások elfogadása, megértése,
- ❖ konfliktushelyzetek kivédése, megoldása,
- ❖ saját teljesítményének valóságos ismerete.

Feladataink:

- ❖ Az óvodapedagógus segítse elő a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának, önértékelésének alakulását, és engedjen teret *önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek*.
- ❖ Vegye fel a kapcsolatot a családokkal a gyermek óvodába lépése előtt.
- ❖ Bízassa a nevelési év kezdetén a csoportban lévő gyerekeket az új társak elfogadására, befogadására.
- ❖ Alakítson ki az óvodapedagógus a csoportban olyan légkört, amelyben a gyermekek egymásra figyelnek, meghallgatják, elfogadják, segítik társukat.
- ❖ Alakítson ki olyan *szokásrendszert*, amelyben a gyerekek korosztályuknak megfelelően tudnak tájékozódni, biztonságban érzik magukat.
- ❖ Alakítson ki bizalmon, elfogadáson alapuló együttműködést a családokkal, támogassa a szülői közösség kialakulását.
- ❖ Az óvodapedagógus empátiával forduljon a gyermekek felé.
- ❖ Törekedjen a szereteten és kötődésen alapuló együttműködés kialakítására.
- ❖ Nyújtson érzelmileg biztonságos, szeretetteljes légkörben pozitív élményeket.
- ❖ Tegye lehetővé a keresztyén értékeket képviselő, boldog személyiség formálódását.
- ❖ Hitelességgel, örömmel segítse a gyermekeket az Istennel való kapcsolatra, hogy rátaláljanak az útra, mely az Úr Jézushoz vezet.
- ❖ Biztosítson meghitt beszélgetéseket a gyermeki kérdések támogatására.
- ❖ Kommunikációjában a pozitív megerősítés legyen jellemző.
- ❖ Mintaadással, bátorítással segítse a gyermekeket saját (hálaadó, kérő, stb.) imádságaik megfogalmazásában.
- ❖ Napi rendszerességgel teremtsen lehetőséget, hogy a gyermekek érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat kifejezhessék.
- ❖ A gyermek nyitottságára építve segítse őt, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét. A hazaszeretet és a szülőföldről való kötődés, a nemzeti identitástudat kialakulásának alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, képes legyen mindazok megbecsülésére.
- ❖ Segítse elő a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való képesség fejlődését. Tükrözze ezt az óvodapedagógus viselkedése, kommunikációja és a gyermek környezete egyaránt.

Tevékenységeink:

- ❖ A leendő óvodásaink és családjaik játszóházak és az előzetes szülői értekezlet alkalmain megismerkedhetnek óvodánkkal.
- ❖ Szeptember legmeghatározóbb tevékenysége az új gyerekek befogadása, a csoport szokásrendszerének megismertetése, felidézése, a gyermekek biztonságérzetének kialakítása régi óvodásaink példamutató segítségével.
- ❖ A szülői értekezletek, fogadó órák, családi programok, közös ünnepek, kirándulások segítik a családokkal való együttműködést, a szülői közösség formálódását.
- ❖ A közösen átélt élmények, beszélgetések lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyerekek megismerjék, elfogadják, megszeressék egymást és baráti kapcsolatokat létesítsenek.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ A gyermekek alkalmazzák a társas együttélés szabályait, képesek az együttműködésre a kapcsolataikban (felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek viszonylatokban).
- ❖ Beépül magatartásukba az egymás iránti érdeklődés, az empátia, együttérzés, tolerancia, szeretet, figyelmesség, önzetlenség.
- ❖ Korosztályuknak megfelelő, egészséges énképpel rendelkeznek, meg tudják ítélni a csoporton belüli társas helyzetüket, képesek az egészséges önértékelésre.
- ❖ Képesek elfogadni társaik különbözőségét.
- ❖ Konfliktushelyzeteiket képesek megoldani.
- ❖ Különbséget tudnak tenni jó és rossz között.
- ❖ Képesek problémahelyzetek megoldására, erőfeszítésekre, kitartó tevékenységre.
- ❖ Helyesen alkalmazzák az udvariassági szabályokat, kifejezéseket (köszönés, a megszólítás, a mással való és a máshol való viselkedés, a vendégfogadás, kérés, megköszönés, a kulturált étkezés) alapformáit.
- ❖ Érzelmileg képesek az új, iskolai közösség elvárásaiban helytállni, eligazodni.

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az egészséges életmód alakításának feladatait egyértelműen megfogalmazza:

- ❖ a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- ❖ a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- ❖ a gyermek testi képességek fejlődésének segítése;
- ❖ a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- ❖ az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök , illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ❖ a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- ❖ környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- ❖ megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – a betegség megelőzését szolgáló speciális prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Feladatok:

- ❖ Tervezze az óvodapedagógus a gyerekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani szükségleteik figyelembevételével.
- ❖ A helyes életritmust a családdal együtt alakítsa ki, ennek érdekében az óvodai és az óvodán túli napirenddel segítse a családi nevelést.
- ❖ Az étkezéseket kötött keretek között tervezze. A gyermekek számára a csoportszobában és az udvaron egyaránt biztosítsa a megfelelő mennyiségű folyadékfogyasztás lehetőségét.
- ❖ Az óvodapedagógus tájékoztassa a szülőket az étrendről.

- ❖ Ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, érzékenységét.
- ❖ Szervezze meg a heti gyümölcsnapot.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket néhány gyógynövény hatásával, az egészség védelmében betöltött szerepével.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket különleges ízű, egészséges ételekkel, nyersen is fogyasztható zöldségekkel, gyümölcsökkel.
- ❖ Fordítson figyelmet az esztétikus terítésre (textilabrosz, porcelánedények, poharak, gyertyák stb.)
- ❖ Alakítsa ki a gyermekekben a testápoláshoz szükséges tisztálkodási szokásokat, erre való igényüket.
- ❖ A mosdó használata során hívja fel a gyermekek figyelmét takarékos vízhasználat szerepére a környezet védelmében.
- ❖ Törekedjék a gyermekekkel bensőséges kapcsolat kialakítására, alkalmazkodják a gyermek egyéni igényeihez.
- ❖ Gondoskodjon a gyermekek megfelelő öltözködéséről a nap minden szakaszán.
- ❖ Biztosítson megfelelő hőmérsékletet, jó levegőt az óvoda helyiségeiben.
- ❖ A pihenőidőben biztosítson nyugodt légkört.
- ❖ Tálalásnál lehetőség szerint vegye figyelembe a gyerekek egyéni igényeit, szükségleteit.
- ❖ Az óvoda helyiségeit a gyermekek biztonságát, kényelmét, változó testméretét, egészségének megőrzését, fejlődését figyelembe véve alakítsa ki.
- ❖ A gondozási feladatok során törekedjen a környezet védelemre, a környezet megóvását szolgáló szokások kialakítására, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Tevékenységek 3-4 éves korban:

- ❖ Ismerkedjenek meg a mosdóval, a helyes kézmosással. Segítséggel törölközzenek, mosakodjanak, használják a WC-t. A WC használata után segítséggel használjanak papírt, majd mossanak kezet. Törekedjenek a takarékos víz és tisztálkodó-szer használatra. A fésűjüket segítséggel használják.
- ❖ Az öltözőben ismerjék fel zsákjukat, szekrényüket. Kis segítséggel öltözzenek, vetkőzzenek. Szóljanak, ha melegük van, vagy ha fáznak. Cipőiket (kinti-benti), csizmáikat tegyék a helyére, igyekezzenek vigyázni holmijukra.
- ❖ Az udvaron szóljanak, ha problémájuk van. Kis segítséggel használjanak szükség szerint zsebkendőt.

- ❖ Gyakorolják az étkezések előtti önkiszolgálást, kis segítséggel önállóan vegyék el tányérjukat, poharukat. Étkezések után önállóan használjanak szalvétát. Ha kapnak valamit, köszönjék meg. Kis segítséggel önállóan étkezzenek, szokják meg a helyes evőeszköztartást. Válják szokásukká az étkezések előtti, utáni imádság, ének.

Tevékenységek 5-7 éves korban:

- ❖ Vigyázzanak a mosdó rendjére. A fiúk legyenek udvariasak a lányokkal, engedjék őket előre. Ruhájuk ujját tőrjék fel-le, szükség szerint, önállóan. A ruhaneműiket a WC használatakor önállóan gombolják ki-be.
- ❖ Vigyázzanak a mosdó, a WC rendjére. Takarékoskodjanak a vízzel és a tisztálkodószerekkel. A tisztálkodási eszközöket tegyék a helyére használat után. A fogkeféjüket használat után kimosva tegyék vissza a helyére. Használják fésűjüket, legyenek igényesek maguk iránt.
- ❖ Takarójukat, pizsamájukat igazítsák el. A naposi munkát minden gyermek végezze lehetőleg szívesen a nap minden szakában. Szívesen vállaljanak munkajellegű feladatokat, megbízásokat. Étkezések közben egymással csendesen beszélgessenek. Az asztalukat esztétikusan terítsék meg, az étkezéshez használt eszközöket megfelelően helyezték el maguk előtt. Használják helyesen az evőeszközöket (kés, kanál, villa). Próbálkozzanak az önálló merítéssel.
- ❖ Önállóan öltözködjének, vetkőzzenek. Ruhaneműiket tartsák rendben. Próbálkozzanak a cipő, csizma megkötésével. Ha fáznak vagy melegük van, segítsenek magukon.
- ❖ Ügyeljenek környezetük rendben tartására.

Módszertani alapelvek:

- ❖ A tevékenységek megszervezésének elvi szempontjai: folyamatosság, kötetlenség, fokozatosság biztosítása. Az étkezések kötött formában történnek.
- ❖ Az óvodapedagógus és a dajka személyes törődését a csoportba tartozástól függetlenül minden gyermeknek éreznie kell.

A fejlődés jellemzői 3-4 éves korra:

- ❖ A gyermekek kis segítséggel szappannal kezét, arcot mosnak anélkül, hogy a mosdóvizet szétfröcskölnék, feleslegesen folytatnák. A szappanból próbálják a szükséges mennyiséget nyomni a kezükre. Segítséggel használják a körömkefét. Ruhájuk ujját kis segítséggel felhúzzák, mosdás után megigazítják, használják jellel ellátott törölközőjüket, majd a helyére teszik.
- ❖ WC-használat után megpróbálják használni a WC-papírt. A WC-t lehúzzák. Ismerkednek a zsebkendő használatával. Szájukat ebéd után kiöblítik.
- ❖ Ha rövid a hajuk, segítséggel megfésülik. A hajkefét is használják. A fésűt, a kefét visszateszik a helyére.

- ❖ A gyermek felnőtt segítségével ismerkedik az egyes használati tárgyak alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével. Az edényeket önállóan kiválasztják, megfogják és ízlésesen elhelyezik.
- ❖ Az étkezéskor az edényekkel, evőeszközökkel önállóan kiszolgálják magukat. Étkezés után visszaviszik az eszközöket a helyükre. Önállóan esznek és isznak. A nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják. Enni, inni kérnek.
- ❖ Az evőeszközöket, kanalat, villát, szalvétát megfelelően használják. Az elhasznált papírszalvétát szelektív gyűjtőbe, a megfelelő helyre teszik.
- ❖ Ruhájukat segítséggel ki-és begombolják, önállóan levetik és segítséggel felveszik. Cipőjüket le-és felhúzzák, jó cipőfűzővel segítséggel ki-és befűzik. A sál, a kötény, a szalag egyszerű kötésével próbálkoznak. Saját holmijukra vigyáznak.
- ❖ A különféle eszközöket, a székeket önállóan elveszik, és használat után a helyükre teszik.

A fejlődés jellemzői 5-7 éves korra:

- ❖ Önállóan mosakodnak, törülköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítják a körmüket. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják.
- ❖ Használják a WC-t. Vigyáznak a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik. Takarékosan használják a vizet és a tisztálkodószerket.
- ❖ Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják.
- ❖ Hajukat rendben tartják. Zsebkendőjüket használják, helyesen fűjják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőt szájuk elé tartják.
- ❖ Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el.
- ❖ Önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- ❖ Iskolába lépés előtt a gyerekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.
- ❖ Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket (kanalat, villát, kést). Önállóan merítenek és helyesen ítélik meg az elfogyasztandó étel mennyiségét.
- ❖ Önállóan a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik.

Ha fáznak vagy melegük van, segítenek magukon. Csizmájukat, hócipőjüket szükség esetén letisztítják.

- ❖ Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges nagy figyelmet fordítani.

Fő célkitűzésünk:

- ❖ A gyermek beszédképességének, beszédhanghallásának, beszédészlelésnek gondozása, fejlesztése, oldott, derűs légkörben, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége, szókincse fejlődik, gazdagodik a keresztyén kifejezésekkel is.
- ❖ Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része.
- ❖ Az anyanyelvi nevelés a lelki nevelésben is megvalósítandó cél. A gyermekek anyanyelvi képességének fejlesztése, szókincsének bővítése a keresztyén énekek, imádságok és bibliai történetek sokféle feldolgozása által történik.
- ❖ Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolják a gyermek anatómiai, fiziológiai, biológiai adottságai (ép idegrendszere, beszédszervei, hallása) és a családi, a bölcsődei és az óvodai környezete. A célok megvalósításához figyelembe vesszük, hogy a gyermekek az óvodába lépéskor különböző szintű anyanyelvismerettel rendelkeznek.
- ❖ Törekszünk arra, hogy a gyermekek becsüljék, szeressék, ápolják anyanyelvüket, ismerjék fel és tudják használni a metakommunikációs jeleket. Érthetően, artikuláltan tudjanak beszélni és használni a megfelelő nyelvi kifejezéseket.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus tudatosan törekedjen saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására, törekedjen a kulturált, választékos szóhasználatra, kerülje az indokolatlan rövidítéseket, becézéseket, a szleng használatát.
- ❖ Érezze felelősségét, hogy beszédpéldája hat a gyermekre, szülőre, munkatársaira. A metakommunikációval együtt fordítson gondot beszédének hangszínére, erősségére és tempójára.
- ❖ Beszélő környezet kialakításával tartsa fenn, és ösztönözze a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs, valamint kérdező kedvét.
- ❖ Teremtsen nyitott légkört, melyben könnyen létrejön a kommunikációs helyzet, – a szülő, gyermek „szóra nyílik”.– ösztönözze és tartsa fenn a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvét.
- ❖ Fejlessze a nyelvi tudást: a helyes mondatalkotást, a toldalékok, névelők, névutók helyes használatát, az önkifejezés képességét.
- ❖ A kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segítse a gyermek beszédértésének alakulását.
- ❖ Teremtsen lehetőséget a gyermek igénye szerint a négyszemközti és a kiscsoportos beszélgetésre. A beszélgetés során törekedjen a szemkontaktus kialakítására, fenntartására.
- ❖ Juttassa a gyermekeket minél több tapasztalatszerzési lehetőséghez, érzékszerveiken keresztül fogható élményekhez, melyek hatással vannak a kommunikációs fejlődésre.
- ❖ Biztosítson teret a gyermek közlési vágyának, ahol a gyermek nyíltan, őszintén beszélhet arról, ami őt foglalkoztatja.
- ❖ A kommunikációs helyzetekben nyújtsanak lehetőséget a gyermek differenciált fejlesztésére.
- ❖ Segítse a gyermeket a valóságos és elképzelt helyzetekkel, szerepekkel kapcsolatos élmények megfogalmazására.
- ❖ Az óvodapedagógus kísérje figyelemmel a gyermekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét különös tekintettel a nyelvi zavarokat mutató és/vagy hátrányos szociokulturális környezetből jövő gyermekekre.
- ❖ Nevelőmunkájában a gyermek helytelen kiejtését hasonló értelmű mondatba helyezve, nem feltűnően ismételve meg.

- ❖ Biztosítsa az óvodapedagógus a képeskönyvek, gyermekbibliák nézegetését, az azokról való beszélgetést. Az óvodapedagógus igényes válogatással érje el, hogy a csoportjában lévő könyvek ezt a szerepet töltsék be.
- ❖ Anyanyelvi és kommunikatív játékokkal segítsük elő a gyermekek helyes beszédlegzését, verbális emlékezetét, a beszédszervek fejlesztését és az összefüggő szövegmondást, szövegértést, ill. az ok-okozati összefüggések felfedezését pl. mesefolytatás, saját mese kitalálását.

Tevékenységek:

- ❖ Képek segítségével történeteket alkotnak, logikai összefüggéseket fogalmaznak meg, időrendi sorrendet állítanak fel.
- ❖ A gyermek az új szavakat más helyzetben, más szövegekörnyezetben, más összefüggésben is használja.
- ❖ A mondatalkotás anyanyelvre jellemző módját fokozatosan sajátítja el. A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során átveszi környezetétől a szórend, a ragok, a jelek és a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejező és a környezet számára pontosan érthető használatát.
- ❖ Az utánzással, tapasztalással sajátítja el a környezetének nyelvi mintáit. A 2-4 éves gyermekek felkiáltó, kérdő, felszólító mondatokat, mondat értékű szavakat használnak.
- ❖ Az 5-7 éves gyermekek már próbálkoznak láncszerű vagy szaggatott szövegszerkesztéstől a jól szerkesztett, nyelvileg helyesen felépített mondatokból álló szövegek alkotásával. Az összefüggő beszéd kialakulásának idején gyakoribbá válnak a kijelentő, közlő mondatok.
- ❖ A csoportos beszélgetések és a szabadjáték során gyakorolják az egymásra figyelést és a beszédfigyelmet.
- ❖ A metakommunikatív elemek használatával kölcsönösen jelzik és kifejezik az egymás iránti érzelmeiket.
- ❖ A közösen átélt élmények során új kifejezésekkel is találkoznak, melyeket beépítenek szóhasználatukba.
- ❖ A mindennapok részét képezi az anyanyelvi játékok, artikulációs és nyelvügyesítő gyakorlatok.

A fejlődés jellemzői 3-4 éves korra:

- ❖ 3-4 éves korban a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek arról, ami összefügg saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel.
- ❖ Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembetűnő tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik.
- ❖ A tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat (történeket, emlékeket, vágyakat) rövid mondatokkal, esetleg még gyakori szövegszerkesztési hibákkal fejezik ki.
- ❖ Képes a beszélgetés témájába bekapcsolódni, rövid párbeszédet folytatni.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ 6-7 éves korban a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történekek logikai, időbeli sorrendjét.
- ❖ A megismert új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetekben alkalmazzák.
- ❖ Anyanyelvi játékokat játszanak, képesek a beszéd tagolására, hangok, szótagok, szavak észlelésére és elválasztására, felismerik a hangokat, a hangok helyét a szavakban, valamint fogalmakkal (pl. gyűjtőfogalmak, keresztyén életünkhöz tartozó fogalmak) tisztában vannak.
- ❖ Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.

Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvodapedagógust, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását. Kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat. Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd. Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

Módszertani alapelvek:

- ❖ sokrétű kommunikációs helyzet biztosítása,
- ❖ a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodó differenciálás,
- ❖ nyílt, derűs légkör biztosítása,
- ❖ a spontán adódó anyanyelvi lehetőségek megragadása,
- ❖ a nevelőtestület példamutató kommunikációja.

Értelmi fejlesztés

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. A tevékenységekben megvalósuló játék az, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. Az óvodás gyermeknek értelmi fejlődésében el kell érnie az észlelés, finommozgásos funkciók magas szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik. Fontos, hogy a periódus kezdetén lévő, érzelmektől meghatározott érzelmi sémák egyre pontosabbak, teljesebbek és a valósághoz hűek legyenek. Ennek elérése csak az érzelem indította játékos-mozgásos tevékenységen keresztül, sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges.

Az értelmi nevelés fő feladatai:

- ❖ a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése,
- ❖ az értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) fejlesztése,
- ❖ az óvodás kor végére a tanulás iránti vágy, szükséglet kialakítása.

Programunk minden gyermek esetében tudatosan, tervszerűen segíti az értelmi képességek kibontakozását a lelki nevelés, a különböző tevékenységi területek, valamint a játék és a tanulást támogató környezet kialakításának segítségével.

A hatékony egyéni fejlesztéshez és differenciált bánásmódhoz szükséges a gyermekek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérni, és feljegyzéseket készíteni és az egyéni képességekhez igazodó műveltségterületet biztosítani.

A 3-7 éves korosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága, az észlelés és észlelési-finommotoros funkciók intenzív fejlődése. Az óvodás gyermek számára annyi ismerhető meg a világból, amennyi érzékszervei által befogadható, és amelynek élményszerű átvételére lehetőséget biztosítunk. Kibontakozásukhoz ez az életkor a szenzitív periódus.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az óvodás korú gyermek számára meghatározó a nevelők minta szerepe. Törekszünk, hogy az óvoda minden dolgozója keresztyén lelkiülettel, őszinte szeretettel foglalkozzon a gyermekekkel, őket megkülönböztetés nélkül elfogadja, tiszteletben tartsa. Tudatosítjuk magunkban, hogy a ránk bízott gyermekben Isten ajándékait fedezhetjük fel, nevelhetjük. Ezért ne akarja őket saját képére formálni, hanem azon fáradozzék, hogy Istentől kapott értékeiket, képességeiket, adottságaikat kibontakoztassa.

Óvodapedagógusaink, figyelembe veszik a gyermekek egyéni szükségleteit, segítik képességeik kibontakozását.

Óvónők: 6 teljes állású óvodapedagógus.

Pedagógiai asszisztens: 1 fő.

Dajkák: 3 fő

Gazdasági vezető: 1 fő

Feladatok:

- ❖ A pedagógus magatartásában és megjelenésében legyen példamutató.
- ❖ Törekedjék saját személyiségének, képességeinek fejlesztésére, kiemelten a következő értékek tekintetében: emberszeretet, lelkiismeretesség, igazságérzet, megbocsátani tudás, türelem, együttérzés, önzetlenség, áldozatkészség, együttműködési készség, önismeret, önfegyelem és felelősségvállalás.
- ❖ A pedagógus, mint minden ember, tévedhet, hibázhat, erkölcsi kötelessége azonban, hogy törekedjék a hibák megelőzésére, kijavítására.
- ❖ Mindenkor mutasson példát a keresztyén értékek, hagyományok, ünnepek tiszteletben tartásában.

- ❖ Nyíltan vallja meg hitét, ugyanakkor tartsa tiszteletben a más felekezeti munkatársak és a rá bízott gyermekek, tanítványok világnézeti elkötelezettségét.
- ❖ Ismerje fel és személyes megnyilvánulásaival képviselje a teremtett világot védő, természettisztelő magatartást, a környezettudatos életvitelt.
- ❖ A pedagógus a számára adott talentumokkal éljen, fejlessze nevelői készségeit, szaktudását, módszertani kultúráját. Legyen nyitott az újra, törekedjék a folyamatos fejlődésre.
- ❖ A pedagógus szükség esetén kérjen segítséget munkatársaitól, illetve nyújtson segítséget legjobb tudása szerint.

Tárgyi feltételek

A nevelési programunk végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke (lásd: melléklet).

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú melléklete (*a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről*) szerint.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésében az Országos Alapprogramban meghatározott célokat és feladatokat az évszakok és egyházi ünnepek mentén valósítjuk meg. Az óvodapedagógusok kéthetes ciklusokban tervezik a tevékenységeket.

Az egyes tevékenységek tervezésének legfontosabb meghatározói:

- ❖ A gyermeki szituáció-orientáltság, egyházi ünnepek adta aktualitás, évszakok, zöld ünnepek figyelembe vétele, gyermekek életkori sajátosságai.
- ❖ Az áhítatokon megismert aranyigék
- ❖ A gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ezen és az élményeken keresztül gazdagítjuk ismereteiket.
- ❖ A tevékenységek tervezésénél is nélkülözhetetlen a pedagógiai tudatosság és a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevétele.

Szervezési, működési rend

Óvodánk **nyitva tartása** a szülők igényeit figyelembe véve szerveződik. Az óvoda reggel 6.30 órától délután 5 óráig tart nyitva, 16.15-17.00 között összevont csoport működik. Óvodapedagógusaink mindhárom csoportban két heti váltásban dolgoznak, kötelező óráikból az átfedési idő biztosított. A technikai dolgozók az érvényes jogszabályokban meghatározott óraszám szerint, és a nevelőmunka aktuális feladataihoz rugalmasan alkalmazkodva végzik munkájukat.

A nevelőmunkát napi 8 órában pedagógiai asszisztens segíti.

A napirend kialakítása a gyermekek életkori sajátosságainak és a tárgyi feltételek figyelembe vételével történik.

A nevelési év két részre bontott: szeptember 1-jétől május 31-ig és június 1-jétől augusztus 31-ig.

Szeptember 1-től május 31-ig:

- ❖ Kötelező tevékenységek: A mese-vers és a szervezett mozgás, napi rendszerességű, komplex foglalkozások.
- ❖ Kötött és kötetlen formában szervezett tevékenységek: játék, munka jellegű tevékenység, éneklés, verselés, mesélés, barkácsolás, szabad mozgásos tevékenység.

Június-1-től augusztus 31-ig:

- ❖ Kötelező a mindennapos mese-vers, a mindennapos testnevelés a gyermekek által ismert mozgásanyagra alapozva. Egyéb tevékenységek szervezése a gyermekek érdeklődéséhez, és a napi időkerethez igazodik.
- ❖ Törekedni szükséges a gyermekek eddig megszerzett ismereteinek gyakorlására, mélyítésére, gazdagítására, különös tekintettel a lelki nevelésre.

Napirend:

- ❖ A napirend kialakításánál a gyermekek napi életritmusa, életkori sajátosságai a meghatározóak. Különös tekintettel a szabad játék lehetőségének biztosítására.
- ❖ Az étkezési alkalmak kötötten szerveződnek a közös asztali áldás, a nyugodt, asztalközösség légkörének megteremtése érdekében. A napirend minden nap biztosítja, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.
- ❖ A napirend három fő részből áll:
 - *délelőtti*: az óvoda nyitásával kezdődik, szervezése kötetlenebb.

- A délelőtti időkereten belül kerülnek megszervezésre a kötelező tevékenységek, és a tizórai.
- *déli*: kötöttebb, az ebéd és a csoportok zökkenőmentesebb működése miatt (az étkezési és a délutáni pihenés előkészületei)
- *délutáni*: a délutáni tevékenységek a pihenéssel kezdődik, és tartalmazza az uzsonnát, mesét, verset, játékba integrált tanulást.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodát a külső intézményekkel, szervekkel fenntartott kapcsolataiban az óvodavezető képviseli. A kapcsolattartás személyes találkozások, megbeszélések, közös programok, illetve telefonos és elektronikus úton történő egyeztetések kapcsán valósul meg.

Elsődleges kapcsolatunk a fenntartó, a Veszprémi Evangélikus Gyülekezet. Évente két alkalommal beszámol az óvodavezető a presbitériumnak, a lelkészeknek az óvoda anyagi és szellemi történéseiről. A férfikör és nőegylet tagjai rendszeresen segítik óvodánkat. Gyermekeink évi három alkalommal vesznek részt templomi szolgálaton.

Nevelésünk akkor lehet igazán eredményes, ha gyermekeink a város keresztény iskoláiban kezdik és folytatják tanulmányaikat. Ennek érdekében részt veszünk a két katolikus iskola programjain, az iskolába készülők szülői értekezletére e két iskolából hívunk pedagógusokat.

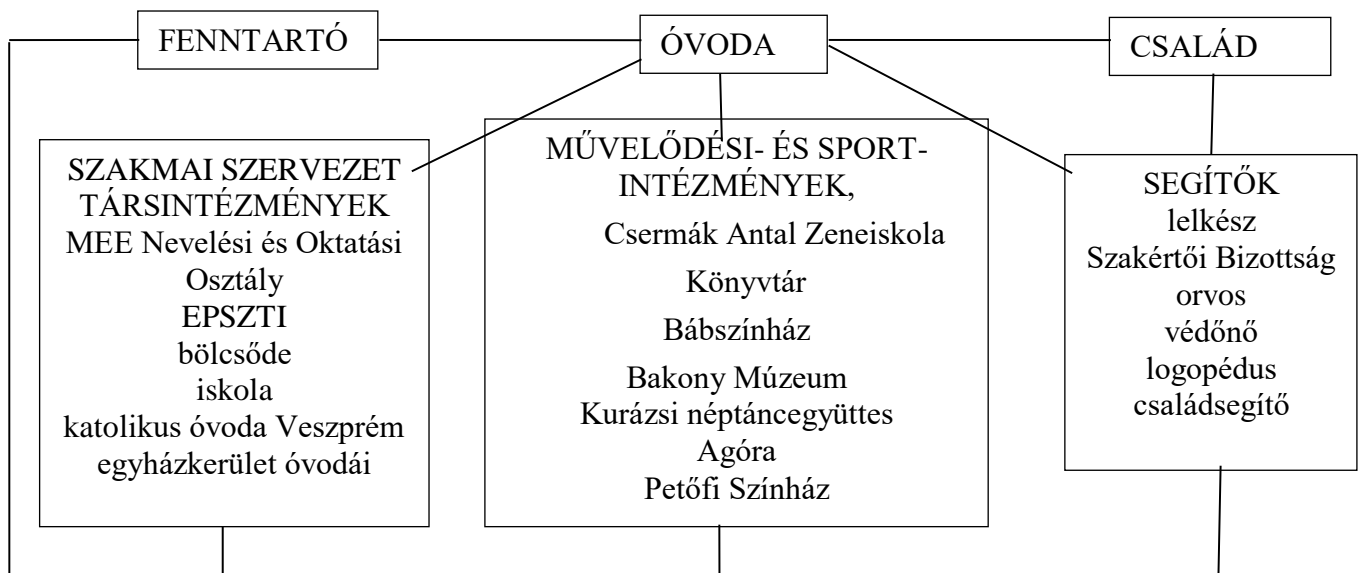
A magyarországi, különösen a közelünkben működő evangélikus óvodákkal is jó kapcsolatra törekszünk. Szakmai konferenciákon, közös képzéseken veszünk részt, segítjük egymás munkáját. A város katolikus óvodájának nevelőivel testvéri közösségben szeretnénk nevelni a város keresztény szellemiség iránt nyitott családjainak gyermekeit.

Rendszeresen részt veszünk gyermekeinkkel a korosztályuknak szervezett városi kulturális és sport programokon.

Az óvodavezető rendszeres kapcsolatot tart:

- a veszprémi evangélikus gyülekezettel;
- a várpalotai Forrás Evangélikus Keresztyén Óvodával;
- a Szent Margit katolikus óvodával;
- más egyházi óvodákkal;
- a városi óvodákkal (találkozók, látogatások, megbeszélések,);
- Csermák Antal Zeneiskolával (hangversenyek, hangszer bemutatók);

- közművelődési intézményekkel (könyvtárlátogatások, gyermekprogramok, bábszínházi előadások);
- BABAKO, Zöld koordinátor, terápiás kutyás, MME
- családsegítő irodával (veszélyeztetett gyermekek, családok);
- Szakértői Bizottsággal (gyermekek fejlesztése, iskolaérettségi vizsgálat);
- gyermekorvossal, védőnővel, fogorvossal (egészségügyi feladatok ellátása);
- Polgármesteri Hivatallal (működéssel kapcsolatos feladatok);
- Országos Egyházi Irodával;
- Szilágyi Erzsébet Keresztyén Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel;
- Padányi Biró Márton Római Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola, Szakiskola és Általános Iskolával;
- Deák Ferenc Általános Iskolával;
- az önkormányzat körzeti képviselőjével.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

A játék a 3-7 éves gyermek legfontosabb, mindennapos, önkéntes, önmagáért való szabad élményeken alapuló személyiségét fejlesztő örömforrás. Alapvető szükséglete, spontán tevékenysége és a tanulás színtere a gyermeknek.

A játék tükrözi azt a szocializációs folyamatot, melynek során az óvodás gyermek a magányos játéktól a szerep- és a szabály-játékokon keresztül sajátítja el a társas együttélés formáit.

Vegyes életkorú csoportban a játékfajták mindegyike egymás mellett jelen van, az óvodapedagógus számára pótolhatatlan információkat nyújt arról, amelyek az egyéni bánásmód kialakításának feltételei.

A gyermek több síkon, így érzékeléssel, észleléssel, mozgással, emocionálisan és intellektuálisan tapasztalja meg az őt körülvevő világot.

Megtanulja a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit, gyakorolja a keresztyén erkölcs jellemzőit. Fejlődik értelme, gondolkodása. Gazdagodik ismerete, tapasztalata, érdeklődési köre, integrálja a külső és belső világot. Mindezek által az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze a játék. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódásukat, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját, a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot. Célunk a szabad játék túlsúlyának, minél gazdagabb feltételének biztosítása. Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása, és nem a játék fejlesztése céljából hat a játéokra.

Az irányított játékot, mint egy komplex tevékenységet az óvónő tudatosan felhasználhatja nevelési céljainak eléréséhez, de mindig tiszteletben tartja a spontán játék szabályait.

A játék által keresztyén értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekeket szeretnénk nevelni.

Fő célkitűzéseink:

- ❖ Spontán, önkéntes, elmélyült játék lehetőségeinek biztosítása, melyben a gyermek egyéni vágyai, ötletei, élményei bontakozik ki, ezáltal személyisége komplex módon fejlődik.
- ❖ Gyakorolhassák azokat a funkciókat, melyek fejlődésüket elősegítik.
- ❖ A játékhoz alkalmas nyugodt barátságos légkör megteremtése.
- ❖ Utánozható mintát adjon, bevonható, segítőkész társ legyen.
- ❖ Szükséges hely, idő, eszköz, és ösztönző élmény biztosítása a különböző játékformákhoz.

Feladatok:

- ❖ Az óvónő biztosítsa azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékuik tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.
- ❖ Ismerje meg a gyermekek képességi, neveltségi szintjét, hogy ezáltal tervezhesse a fejlődésük következő fázisait.
- ❖ Támogassa a gyermekek közötti baráti kapcsolatok alakulását.
- ❖ Az óvodapedagógus adjon lehetőséget, hogy az óvodán kívül és belül közösen átélts **élmények** (pl.: séták, kirándulások, kulturális programok) alkalmával, tapasztalatokkal gazdagodjanak a gyerekek.
- ❖ Törekedjen a bibliai történetek élményszerű átadására, mely szükséges a keresztyén szellemiség kialakulásához.
- ❖ Teremtsen nyugodt, derűs **léggört** az alapvető szabályok, szokások kialakításával, a játék kibontakozásához, kiteljesítéséhez. Ebben a környezetben a gyermek elmélyülten, biztonságban, felszabadultan játszhat.
- ❖ A napi rend alakításával tegye lehetővé, hogy a gyermekek a délelőtt legnagyobb részét szabad játékkal tölthessék, és ha szükséges, támogassa annak későbbi folytatását (**idő**).
- ❖ Biztosítson olyan **eszközöket**, amelyek motiválják a cselekvést, kibontakoztatják a fantáziát, a játék során életre keltik a gyermekek játékát. Tegye lehetővé, hogy a különböző játékeszközöket különböző célra használhassák fel.

- ❖ A jó játékeszköz, emóciókkal itatódik át és annak szerves részévé válik.
- ❖ Segítse a gyermekek elgondolásainak megvalósulását
- ❖ Tanítsa meg a gyermekeket a konstrukciós eszközök, szabályjátékok használatára, hogy képesek legyenek az elmélyült játéokra.
- ❖ Elégítse ki mennyiségileg is a 3-4 évesek játékgigényét, lehetőségekhez képest bővítse a játékok választékát a nagyobbak számára.
- ❖ Egyszerű, természetes anyagokból készült játékokkal gazdagítsa a gyermekek eszköztárát.
- ❖ Teremtse meg annak a feltételét, hogy a gyermekek igényeik szerint változtathassák környezetüket, közösen alakíthassák a **teret** játékuknak megfelelően.
- ❖ Alakítsa a magatartási módokat, viselkedési és társas kapcsolatokat, és a közösségi élet szabályait.
- ❖ Az óvodapedagógus támogassa a törekvéseket, hogy a játék gazdag, tartalmas, sokrétű és hosszantartó lehessen.
- ❖ Tegye lehetővé a szabad társválasztást, esetleg a „nem választást” is.
- ❖ A gyermekek tapasztalatainak gazdagításával, a játékkedv fokozásával az együttjátás igényének felébresztésével serkentse a közös játék kibontakozását, fejlődését.
- ❖ A nagyobb gyermekeknél érje el, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot szervezni, vezetni.
- ❖ A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az indirekt irányítást és hagyja érvényesülni a gyermekek önállóságát tevékenységének megszervezésében, a játék menetében.

Tevékenységek:

- ❖ A játékban fejlődik kommunikációs képessége, bővül szókincse.
- ❖ A játékban olyan szituációba kerül a gyermek, melyben új ismereteket szerezhet, fejlődik szókincse.
- ❖ Élményeit, tapasztalatait (szeretet, megértés, igazságosság, alkalmazkodás, az átélt pozitív vagy negatív élmények) játékában újra játszhatja, feldolgozhatja.
- ❖ A szerepjátékokban figyelmet fordítunk az egymással való kommunikációra, ami példamutató a gyermekek számára.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Különböző élmények adásával biztosítjuk, hogy gazdagodjon, színesedjen játékuk (kirándulások, séták, kulturális programok) az életkornak megfelelő játékeszközök biztosítása.
- ❖ Spontán kialakult játékhelyzetek felismerése és megragadása.
- ❖ Közvetlen és közvetett nevelői magatartás.
- ❖ Helyes példamutatás.
- ❖ A játékhelyzetekhez igazodó megfelelő beszélő környezet kialakítása.
- ❖ Az óvodapedagógus fogadja el és szeresse a gyermeket. Mély empátiás készséggel, toleranciával, pedagógiai érzékenységgel, kritikai érzéssel, következetességgel forduljon a gyermekek felé.
- ❖ Kellő tapintattal, figyelemmel kíséri végig a gyermekek játékát, különös tekintettel az agresszió keltette feszültségoldás, a negatív élmények játékban való feldolgozásakor. Engedje ezek kijátszását, de úgy, hogy a többi gyermeknek védelmet nyújtson velük szemben.

Tevékenységek:

3-7 éves korban a játékfajták mindegyike mind végig jelen van.

1. Gyakorlójáték: valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz, és a különböző funkciók fejlődnek.

2. Építő, konstruáló játék: A gyermek különféle elemekből és félkész eszközökből építményeket és alakzatokat hoz létre. A gyermekek kockákból és más játékszerekből, különféle alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. Az „én csináltam” tapasztalata bizonyosságot nyújt a gyerekek saját képességeiről, növeli biztonságérzetét. A tapasztalatok hatására spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés. A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

3. Barkácsolás: Az a játéktevékenység, amikor a gyermek anyagok, szerszámok segítségével különféle tárgyakat készít, vagy a cselekvésnek azt a formáját, amikor nem a játékeszköz a gyermek célja, hanem magának a tevékenységnek, az alkotásnak, az új létrehozásának az örömeért végzi a tevékenységét. (A barkácsolás mindig a játék igényéből indul ki és kötetlen, fontos, hogy ne legyen öncélú.

4. Szimbolikus és szerepjáték: A leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta a nevelés szempontjából, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az

óvodáskor végére éri el. A környezet benyomásait a gyermekek egyénien, szubjektív módon jelenítik meg.

5. Dramatizálás, bábozás: A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket és egyéni életük történéseit szabadon választott, kötetlen módon dramatizálhatják, bábozhatják. A bábozás nagymértékben segíti a kommunikációs és a verbális képességek fejlődését. A báb mögé bújva a gátlásos gyermek is megszólal, lehetősége nyílik az önkifejezésre.

A gyermek az eseményekben, életszerű helyzetekben, mesékben szereplő alakok személyébe éli bele magát, átéli az eseményeket és egyéni megformálásban színműszerű megjelenítésre törekszik.

6. Szabályjáték: Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Segíti a szabályértés, a szabálytudat és szabálytartás kialakulását és annak betartását. A szabályjáték segítségével hozzászoknak a gyermekek, hogy ne egymás kudarcainak, hanem sikereinek örüljenek, tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, lemondani tudást, az eredményekre törekvést. Fejlesztik a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket.

3-4 év:

1. Gyakorlójáték: A sokszori ismétlés erősíti a különféle funkciók fejlődését, tökéletesíti a mozgást, mellyel biztosabbá, összerendezettebbé válik a mozgása, kifinomodik az eszköz használata és közben a gyermek megismeri, felfedezi az anyagok, tárgyak, eszközök tulajdonságát.

2. Építő, konstruáló játék: A gyermekek gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni. Az óvónő feladata, hogy lehetővé tegye számukra az összerakosgatás és a szerkesztés örömét. Gondoskodják arról, hogy az összeállítható játékszerekkel foglalkozó gyermekek nyugalmas helyet találjanak maguknak. A kirakás, az építés, az összeállítás közben segítse őket az eredményes megoldásokhoz.

3. Barkácsolás: A gyermek a barkácsolás közben tapasztalatokat szerez, megismeri a felhasznált anyagok tulajdonságait, és közvetett formában a természettel is szoros kapcsolatba kerül. A szerszámok megválasztásakor figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat és a biztos eszközhasználat is elkerülhetetlen.

4. Szimbolikus és szerep játék: 3-4 éves korban a gyermekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat. Jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy két-három gyermektől álló

csoportban. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

5. Dramatizálás, bábozás: A 3-4 éves után játszik, az események vezérlik cselekedetét. A közvetlen környezetében élőket utánozza, a mesék szereplőibe beleéli magát, eljátssza az átélt és elképzelt eseményeket, a képzelete átszervez történéseket.

6. Szabályjáték: A 3-4 évesek csak azt a szabályjátékot fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés sem. 4 éves kor végére már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyermekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen örködjenek a szabályok betartása felett.

5-7 év:

1. Gyakorlójáték: a gyakorlójáték tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri, és a sikeres játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége. Gyakorlójáték jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is. (Rövid ideig magasabb életkorban is megjelenik, amikor egy új tárggyal, eszközzel kerül kapcsolatba. Az új játékszer kipróbálásához gyakorlásra van szükség.)

2. Építő, konstruáló játék: Ebben a korban a konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyermekek. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. A konstruálás fejlettebb fokán a gyermekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben. A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés, a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat.

3. Barkácsolás: Ebben a korban már bonyolultabb, összetettebb feladatokra is képesek. Az eszközöket, szerszámokat, alapanyagokat hozzáférhető helyre téve biztosíthatjuk, hogy a nap bármely időszakában önállóan is barkácsolhassanak.

4. Szimbolikus és szerepjáték: A gyermek a felnőttek szerepét, tevékenységét, a felnőttek közötti társadalmi- és munkakapcsolatokat sajátos játékkörülmények között képzeletük segítségével újraalkotják, kiegészítik. megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni.

5. Dramatizálás, bábozás: Már nem elégíti ki az elmúlt esemény utánzása, új helyzetet igyekszik teremteni játékában. Már a szerep válik fontossá, az, akit vagy amit eljátszik.

6. Építő, konstruáló játék: a konstruáló, építő játékelemkből játékszereket is tudnak készíteni a gyermekek. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. Az óvónő készítse őket arra is, hogy az elemekből a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez vagy egyszerű modellekhez hasonlót készítsenek. A konstruálás fejlettebb fokán a gyermekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben. A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés, a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat.

7. Szabályjáték: már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyermekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen örködjenek a szabályok betartása felett. De választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel. A nagyok már a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek, s miközben azt nagy kedvvel, örömmel játsszák, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik. Az óvónő engedje, hogy a gyermekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

A fejlődés jellemzői:

1. Gyakorlójáték

- ❖ **3-4 éves korban** a hangok, a szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényeges. Ez szerez örömet, ez készíteti a gyermekeket ismétlésre. Az óvónő hallgassa érdeklődéssel a halandzsa és szövegismétlő játékokat, ösztönözze a gyermekeket újabbak és újabbak elmondására.
- ❖ **4-7 éves korban** a gyakorlójáték tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri, és a sikeres

játékhoz a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége. Gyakorlójáték jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

2. Szimbolikus szerepjáték

- ❖ **3-4 éves korban** a gyermekek elsajátítják és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszással kapcsolatos elemi szabályokat. Jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy két-három gyermektől álló csoportban. A játékukhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak és a játékszerek használatában általában megegyeznek. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.
- ❖ **4-5 éves korban** tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye. Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, és készek ezeket játékukban újraalkotni.
- ❖ **5-7 éves korban** megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.

3. Barkácsolás

- ❖ **3-4 éves korban** a barkácsolás előkészítéseként az óvónő a gyermekek bevonásával készítsen kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket. Az elromlott játékok javítását, festését a gyermekek szeme láttára végezze, és ezt kísérelje kedvet ébresztő magyarázattal. Így természetes lesz a gyermekek számára, hogy a hibás eszközöket kijavítják, a hiányzókat később maguk is elkészíthetik.
- ❖ **4-5 éves korban** a gyermekek segítsenek az óvónőnek a játékok megjavításában. Beszéljék meg közösen, hogy egy-egy játékhelyzetben mire lenne szükségük. Ösztönözze őket ezek elkészítésére, az elkészítésben segítsen a gyermekeknek.
- ❖ **5-7 éves korban** az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze legyen, és a gyermekek egy-egy esetben maguk kezdeményezzék a maguk által választott módon és eszközökkel. A létrehozott eszközt minden esetben használják is fel a játékban, dramatizálásban.

4. Dramatizálás, bábozás

- ❖ **3-4 éves korban** elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, mivel számukra a cselekvés kifejezőbb, mint a szó. Legyen a csoportszobában néhány olyan bábu, amelyet az óvónő gyakran használ, és a gyermekek jól ismerik. Ezek a bábuk „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.
- ❖ **4-7 éves korban** a gyermekek kézméretének megfelelő bábok, a gyermek magasságának megfelelő paraván is álljon rendelkezésre, hogy bábozhassanak. A bábuk kiválasztása feleljen meg a gyermekek által kedvelt meséknek, kapcsolódjék élményeikhez. Időnként cserélje az óvónő a bábukat, hogy több mesét, történetet is eljátszhassanak. A mesealakok mellett kedveltek a hétköznapi élet figurái is, amelyek a saját élmények eljátszására, esetleges feszültségek levezetésére is alkalmasak. Készítsen az óvónő a gyermekekkel közösen sík- és egyszerű fakanálbábukat fából, terményből vagy más anyagból. A bábjátékhoz szükséges eszközök készítése váljék a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé.

5. Építő, konstruáló játék

- ❖ **3-4 éves korban** a gyermekek gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni. Az óvónő feladata, hogy lehetővé tegye számukra az összerakosgatás és a szerkesztés örömét. Gondoskodjék arról, hogy az összeállítható játékszerekkel foglalkozó gyermekek nyugalmas helyet találjanak maguknak. A kirakás, az építés, az összeállítás közben segítse őket az eredményes megoldásokhoz.
- ❖ **4-7 éves korban** a konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyermekek. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. Az óvónő készítse őket arra is, hogy az elemekből a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez vagy egyszerű modellekhez hasonlót készítsenek.
- ❖ A konstruálás fejlettebb fokán a gyermekek mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben. A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés, a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat.

6. Szabályjáték

- ❖ **3-4 éves korban** azokat a szabályjátékokat alkalmazza az óvónő, amelyek a gyermekek mozgásszükségletét kielégítik, szabályai egyszerűek, s tartalmuknál fogva közel állnak a gyermekekhez. A 3-4 évesek csak azt a szabályjátékot fogadják

szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés sem (pl. körjáték)

- ❖ **4-5 éves korban** már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyermekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében, közösen örködjenek a szabályok betartása felett.
- ❖ **5-7 éves korban** választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel. A nagyok már a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek, s miközben azt nagy kedvvel, örömmel játsszák, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik. Az óvónő engedje, hogy a gyermekek játékában az egészséges versengés is jelen legyen, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Tartsa szem előtt az óvónő a gyermek mozgásigényét és manipulációs vágyának kielégítését.
- ❖ Közvetetten irányítsa a játékot.
- ❖ Tegye lehetővé a differenciált játéklehetőségeket.
- ❖ Beavatkozásra, közbelépésre akkor van szükség, ha a játék tartalma nemkívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki, ha egymást zavarják, és ha a játékszerek testi épségüket veszélyezteti.

Bibliakör

Fő célkitűzésünk:

A gyermekekben egy pozitív Istenkép kialakítása a bibliai történetek, imádságok és énekek segítségével. A gyermekek tekintsenek magukra, társaikra, környezetükre Isten teremtményeként és ehhez próbálják igazítani óvodai együttlétüket. Tudják, hogy ehhez kérhetik Isten segítségét.

Tartalma:

1. Jézus elhívott minket, hogy tanuljuk igéjét, hogy megismerjük őt

Zákeus (Lk 19,1-10)

Jézus és a gyermekek (Mk 10,13-16)

Jézus elhívja Lévi-Mátét (Lk 5,27-32)

2. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük teremtő erejét, megmentő akaratát

Teremtés (1Móz 1,1-2,3)

Bábel (1Móz 11,1-9)

Noé (1Móz 6-9)

Bűneset (1Móz 3)

Jónás (Jón 1-4)

Ézsau és Jákób (1Móz 27-28)

3. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük hatalmát

Az égő csipkebokor (2Móz 3)

Illés a Karmel-hegyen (1Kir 18,20-39)

Jerikó elfoglalása (Józs 6)

4. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük szeretetét

Az Ábrahámnak adott ígéreték (1Móz 12kk)

Anna imája (1Sám 1)

Mózes születése (2Móz 2,1-10)

5. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük megváltó cselekedetének kezdetét

Ádvent

Jézus születése (Lk 2,1-7)

Pásztorok Jézusnál (Lk 2,8-20)

A megváltó ígérete: Mária (Lk 26-37)

Jézus születése (Lk 2,1-7)

Napkeleti bölcsek (Mt 2,1-12)

A megváltó ígérete: József (Mt 1,18-25)

Jézus születése (Lk 2,1-7)

Simeon és Anna (Lk 2,21-40)

6. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük Jézus Krisztus megmutakozó istenségét

Jézus lecsillapítja a tengert (Mk 4,35-41)
A csodálatos halfogás (Lk 5,1-11)
Jézus imádkozni tanít (Mt 6,5-13)
A kenyércsoda (Jn 6,1-13)
A vak Bartimeus (Mk10,46-52)
Jézus megkeresztelése (Mt3,13-17)
A kánai menyegző (Jn2,1-12)
A királyi tisztviselő gyermeke (Jn4, 46-54)
Jézus megdicsőülése (Mt 17,1-9)

7. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük a „kicsik” iránti irgalmát

Elizeus és az olaj (2Kir 4,1-7)
Dániel az oroslánveremben (Dán 6)
A sareptai özvegy (1Kir 17,8-24)
Átkelés a Vörös-tengeren (2Móz 14)
Dávid és Góliát (1Sám 17)
Gedeon (Bír 6-7)

8. Jézus elhívott minket, hogy megismerjük megváltó halálát és győzelmét a Gonosz felett

Bevonulás Jeruzsálembe (Mt 20,1-11)
Jézus a Golgotán (Mt 27,31-56)
Az üres sír (Jn 20,1-10)
Jézus mennybemenetele (ApCsel 1,4-11)
Az utolsó vacsora (26,17-29)
Jézus a Golgotán (Mt 27,31-56)
Mária Magdolna (Jn 20,11-18)
A Szentlélek eljövetele (ApCsel 2,1-13)
Jézust elfogják (Mt 26,47-56)
Jézus a Golgotán (Mt 27,31-56)
Emmaus (Lk 24,13-35)
Az egyház születése (ApCsel 2, 37-47)

9. Jézus elhívott minket, hogy megtudjuk, hogy tanítja övéit

A magvető (Mt 13,3-10)
A sziklára épült ház (Mt 7,24-27)
Az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37)
Az elveszett dragma (Lk 15,8-10)
Az elveszett bárány (Lk 15,1-7)
A jó és rossz fa (Lk 6,43-46)

10. Jézus elhívott minket, hogy megtudjuk, hogy övéinek adja hatalmát

Péter meggyógyítja a sántát (ApCsel 3,1-10)
Pál és Szilász a börtönben (ApCsel 16,11-40)
Péter megszabadul a börtönből (ApCsel 12,1-19)

11. Jézus elhívott minket, hogy megtudjuk, hogy embereket állít szolgálatába

Saul – Pál (ApCsel 9,1-19)
József és a 7 szűk esztendő (1Móz 41)
Jeremiás (Jer 1; 18; 20; 27; 30)

Feladataink:

- ❖ Az óvodapedagógus alakítsa ki a bibliakör sajátos hangulatát, a csoportját jellemző szokásokat, rítusokat.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a tematikus tervben megjelölt bibliai történeteket.
- ❖ A bibliai történet feldolgozása során figyelembe kell venni a tematikus tervben meghatározott alapelveket.
- ❖ A bibliai történeteket élményszerűen, szemléletesen, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan mondja el.
- ❖ Törekedjen a komplexitásra, keressen kapcsolódási pontokat más foglalkozási ágakkal, tevékenységekkel.
- ❖ Énekeljen a gyermekeknek témához illő keresztyén énekeket.
- ❖ Ismertessen meg a gyermekekkel néhány egyházzenei művet.művészeti alkotást.
- ❖ Tanítson a gyermekeknek imádságokat, teremtsen lehetőséget az önálló imádság megfogalmazására is.
- ❖ Ismertesse meg és gyakorolja a gyermekekkel a keresztyén szokásokat.
- ❖ A Biblia üzenetén keresztül segíti a gyermekek Istennel való kapcsolatának alakulását.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ A gyermekek ismerkednek a Bibliával, tudják, hogy abban Isten szavát olvashatjuk.
- ❖ A bibliai történeteken keresztül formálódik ismeretük Istenről:
 - Aki teremtő, szerető, megmentő kegyelmes Isten, mindennél hatalmasabb.
 - Aki egyszülött fiát, Jézust adta, akinek tudják emberi és isteni mivoltát, életútját, szenvedéstörténetét és feltámadását.
 - Tudják, hogy Isten szereti őket, Istennél biztonságban vannak, bízhatnak benne, rábízhatják örömeiket, bánataikat.
- ❖ Megismerik egyházi ünnepeinket, azok valódi tartalmát, rítusait.
- ❖ Gyakorolják a hálaadó, kérő, bocsánatkérő imádságokat, maguk is megfogalmaznak hasonlókat.
- ❖ Életük természetes része a reggeli, esti étkezések előtti és utáni imádság.
- ❖ Szívesen énekelnek keresztyén dalokat.
- ❖ Ismerik az evangélikus, református és katolikus köszönésmódot, a templomok jellegzetességeit, részeit, azok funkcióit. Tudják és betartják a templomi viselkedés szabályait.
- ❖ Ismerik a liturgikus színeket.

- ❖ Tudják, hogy a keresztség által Isten gyermekei lesznek. Ismerik a keresztelés fontos részeit.
- ❖ Ismerik, betartják a bibliakör szokásait és az óvodai áhítatok liturgiáját.
- ❖ Fel tudnak idézni igéket, arany mondásokat.
- ❖ Az Ószövetségből ismerik a következő történeteket:
 - Teremtés (1Móz 1,1-2,3)
 - Babel (1Móz 11,1-9)
 - Noé (1Móz 6-9)
 - Bűneset (1Móz 3)
 - Jónás (Jón 1-4)
 - Ézsau és Jákób (1Móz 27-28)
 - Az égő csipkebokor (2Móz 3)
 - Illés a Karmel-hegyen (1Kir 18,20-39)
 - Jerikó elfoglalása (Józs 6)
 - Az Ábrahámnak adott ígéreték (1Móz 12kk)
 - Anna imája (1Sám 1)
 - Mózes születése (2Móz 2,1-10)
 - Dániel az oroszlánveremben (Dán 6)
 - Átkelés a Vörös-tengeren (2Móz 14)
 - Dávid és Góliát (1Sám 17)
 - Gedeon (Bír 6-7)
 - A sareptai özvegy (1Kir 17,8-24)
 - Elizeus és az olaj (2Kir 4,1-7)
- ❖ Az Újszövetségből ismerik a következő történeteket:
 - A megváltó ígérete: Mária (Lk 26-37)
 - A megváltó ígérete: József (Mt 1,18-25)
 - Jézus születése (Lk 2,1-7)
 - Pásztorok Jézusnál (Lk 2,8-20)
 - Napkeleti bölcsek (Mt 2,1-12)
 - Simeon és Anna (Lk 2,21-40)
 - Jézus megkeresztelése (Mt 3,13-17)
 - Jézus lecsillapítja a tengert (Mk 4,35-41)
 - A csodálatos halfogás (Lk 5,1-11)
 - Jézus imádkozni tanít (Mt 6,5-13)
 - A kenyércsoda (Jn 6,1-13)
 - A vak Bartimeus (Mk 10,46-52)
 - A kánai menyegző (Jn 2,1-12)
 - A királyi tisztviselő gyermeke (Jn 4, 46-54)
 - Jézus megdicsőülése (Mt 17,1-9)
 - Bevonulás Jeruzsálembe (Mt 20,1-11)
 - Az utolsó vacsora (26,17-29)
 - Jézust elfogják (Mt 26,47-56)
 - Jézus a Golgotán (Mt 27,31-56)
 - Az üres sír (Jn 20,1-10)
 - Mária Magdolna (Jn 20,11-18)
 - Emmaus (Lk 24,13-35)
 - Jézus mennybemenetele (ApCsel 1,4-11)

- A Szentlélek eljövetele (ApCsel 2,1-13)
 - Az egyház születése (ApCsel 2, 37-47)
 - Péter meggyógyítja a sántát (ApCsel 3,1-10)
 - Pál és Szilász a börtönben (ApCsel 16,11-40)
 - Péter megszabadul a börtönből (ApCsel 12,1-19)
 - A magvető (Mt 13,3-10)
 - A sziklára épült ház (Mt 7,24-27)
 - Az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37)
 - Az elveszett dragma (Lk 15,8-10)
 - Az elveszett bárány (Lk 15,1-7)
 - A jó és rossz fa (Lk 6,43-46)
- ❖ A jó és rossz között képesek korosztályuknak megfelelően különbséget tenni a megismert Bibliai történetek mércéje alapján.
 - ❖ Képesek rácsodálkozni a teremtett világ szépségeire és érzik, tudják a maguk felelősségét is annak megóvásában.
 - ❖ A Bibliai történetekből, igékből megismert fogalmak beépülnek szókincsükbe.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Az óvodapedagógus hitelességre törekedjen, mert ez meghatározó a pozitív istenkép közvetítésében.
- ❖ A gyermekek életkori és a bibliai történetek sajátosságaihoz igazodjon a tevékenység feldolgozása során.
- ❖ Törekedjen játékoságra, ugyanakkor tartsa szem előtt a tevékenység kitűzött céljait.
- ❖ A bibliakör többi tevékenységtől eltérő sajátos szokásrendszerét alakítsa ki és alkalmazza.

Verselés, mesélés

Fő célkitűzésünk:

- ❖ Az irodalmi nevelés területén olyan nyelvre tisztá és esztétikailag értékes meséket, verseket kínálunk gyermekeinknek, amelyek összhangban vannak keresztyén értékrendünkkel, mintául szolgálnak a családok számára, és figyelembe veszik a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő képességeit.
- ❖ Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese, bábozás, dramatizálás. A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, a mesét, ha örömet okoz neki, ha kéri, várja az újabb és újabb élményt. Kezdetben a gyermek befogadó, az óvodapedagógus az előadó. Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvre tisztá és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek. Irodalmi nevelésünk anyagát népi mondókák, népmesék, jelentős költők, írók művei, kortárs irodalmi alkotások, keresztyén szellemiségű mesék, nemzetiségek meséi alkotják. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- ❖ A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának és érzelmi biztonságának elmaradhatatlan eleme.
- ❖ A gyermek szívesen lép át a rendkívüliségbe, kettős tudattal éli meg meseélményeit. El tudja különíteni a mesevilágot a valóságtól. Képzeltbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását.
- ❖ A mese, és annak feldolgozási módjai, valamint a spontán bábozás, dramatizálás oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít. A fejlődési vonal: kezdetben dal, mondókajáték, később állathangutánzó és felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses mesék, majd fokozatosan hosszabbodó prózák. A gyermek „befogadóból” előadóvá válik, az élmény, az érzelmi átélés és a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében is fejlődik.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus naponta többször kezdeményezzen verset, mesét, bábozást, dramatizálást a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, az életkori sajátosságok figyelembevételével.

- ❖ Érvényesítse a beszéd zenei elemeit előadásmódjában.
- ❖ Az óvodán kívül szerzett élményeket (tévé, videó, lemez) ne tiltsa ki az óvodai életből, hanem - ha esztétikailag elfogadható - építse be, használja fel a csoport közös élményének kialakításában.
- ❖ Teremtsen kedvező körülményeket a mese- versmondásra, dramatizálásra, bábozásra, tudatosan várja ki a spontán adódó helyzeteket, alkalmakat. Álljon készenlétben a megfelelő alkalmak felismeréséhez, és megragadásához.
- ❖ Tegye élvezetessé a vers- és mesemondás hangulatát.
- ❖ Teremtsen az óvónő szoros érzelmi kapcsolatot a gyermekekkel a vers- és mesemondás alkalmával is, hogy a viselkedése hitelesen tükrözze a művek mondanivalóját, segítve ezzel a megértést.
- ❖ Éreztesse, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye.
- ❖ Tudjon sok mesét, és verset emlékezetből.
- ❖ Kezdeményezze az otthoni rendszeres énekelgetést, verselést, mesélést, segítse könyvekkel, tanácsokkal a szülőket, hogy értékes meséket, verseket ismerhessen meg a gyermek óvodán kívül is.
- ❖ Meséljen az óvónő kisebb csoportoknak is, ha alkalom nyílik rá, kihasználva, hogy az eltérő fejlődésű gyermeket is be tudja vonni a mesehallgatás, mesemegértés élményébe. Ennek érdekében használjon a dramatizáláshoz eszközöket, bábokat, leporellót.

Tevékenységek:

A környezetről, az időjárásról, az évszakok megfigyeléséről, természeti jelenségekről, tárgyacról szóló, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókákat, verseket, meséket ismernek, mondogatnak. Ismernek vidám, humoros, groteszk verseket is. A gyermek „befogadóból” előadóvá válik, az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében is fejlődik.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ 6-7éves korban a gyermekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik. 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán.
- ❖ Társak az óvodapedagógus énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló

játékkezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzélem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék, meseregények szálait össze tudják kötni. Az ismert mesehősüket, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba. Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.

- ❖ A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk. Ismerik az óvoda gyermekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Teremtsen érzelmi kapcsolatot az óvodapedagógus a gyermekekkel a mese- és versmondás alkalmain; olyan nevelési helyzetet hozzon létre, amelyben viselkedése egyértelmű, azt teszi, mondja, amit érez és gondol.
- ❖ Tegye élvezetessé a vers- és mesemondás folyamatát.
- ❖ Adjon lehetőséget arra, hogy önkifejezése érvényesüljön, saját vers- és mesealkotással, amit mozgással, vagy ábrázolással kombinálva jelenít meg.
- ❖ Minden nap kerüljön idő mondókázásra, mesélésre, verselésre, mivel ezek a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan elemei.
- ❖ Biztosítsa az óvodapedagógus a népi, a klasszikus és a kortárs irodalom műveinek megismerését.
- ❖ A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvilágának. A csodák, az átváltozások ráébresztik a gyermekeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra ráirányított megismerési törekvésekre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Fő célkitűzésünk:

- ❖ Az éneklés ajándék. Legfőbb célunk, hogy a gyermekek életének része legyen az ének, a mozgás, a tánc és mindezen keresztül az érzelmeik megélése és kifejezése.
- ❖ Az óvodai zenei nevelésünk fő célkitűzése, hogy minden gyermek sajátítsa el az értékes, örömszerző gyermekdalokat, énekes játékokat, a keresztyén énekeket, s ezáltal formálódjon zenei ízlésük, képességük.
- ❖ A fejlesztés tartalma a korosztálynak megfelelően: dalanyagból, zenehallgatási anyagból, a magas-mély hangok megkülönböztetéséből, dallam-ritmus visszaénekléséből, halk-hangos fogalompár megértéséből, egyenletes lüktetés - dallamotívumokból, ritmusmotívumokból álljon.
- ❖ Zenei anyanyelvünk, hagyományaink továbbélésének segítése a gyermeknéptánc, népi játékok, népi gyermekdalok megismerésén keresztül történik.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus teremtse meg a zenei nevelés alapvető feltételeit:
 - juttassa el a gyerekeket éneklésre, zenehallgatásra,
 - teremtsen lehetőséget zenei tevékenységek végzésére, zenei élmények befogadására.
- ❖ Keltse fel érdeklődésüket, formálja ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat.
- ❖ Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, gyermekdalokat és szoktassa a gyermekeket a tiszta éneklésre.
- ❖ Fejlessze a gyermek hallását, ritmusérzékét, zenei alkotó képességét, ezzel készítse elő és folytassa a szülői ház által megkezdett zenei anyanyelv fejlesztését.
- ❖ Szervezze meg a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatásokat. Használja ki a komplexitás lehetőségeit.
- ❖ Legyen igényes a zenei önművelődésére, önképzésére.
- ❖ A fejlesztési tervek egymásra épüljenek, alkalmazza a fokozatosság és differenciálás elvét.

Zenei tevékenységek:

A zenei nevelés anyagát alkotják:

- a népi mondókák, ölbéli játékok,

- más népek dalai,
- a pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos játékok,
- zenehallgatás dalanyaga (hangulatot, érzelmet közvetítenek, mintát adnak),
- énekes népszokások,
- a bibliaköranyagához kapcsolódó gyermekdalok, egyházi művek.

1. Tevékenységek éneklési készség fejlesztéséhez:

- ❖ Kis hangterjedelmű dalok éneklése.
- ❖ A kezdőhang átvétele játékos hangképző gyakorlatokkal.
- ❖ Éneklés önállóan a hangmagasság, tempó megtartásával.
- ❖ Természetes, szép éneklés könnyeden, lágyan, jó artikulálással, szép szövegkiejtéssel, egyöntetű hangzásra törekedve.
- ❖ Légzőgyakorlatokkal való játék a helyes légzés kialakításához.

2. Zenei tevékenységek zenei hallás fejlesztéséhez:

- ❖ Akusztikus hallás: zörej, zene, beszédhang, tárgyak összeütogetésével keltett hangok megkülönböztetése, hangszínek és irányok megfigyelése.
- ❖ Új dallamok kitalálása, dallambújtatás, dallamvisszhang játék.
- ❖ Magas és mély hangok felismerése, a hangmagasságot térbeni jelzése.
- ❖ Ismert énekek dallamvonalának követése kézzel, bábok segítségével.
- ❖ Mondókázás, éneklés magas, mély, közepes hangmagasságban.
- ❖ Halk és hangos közötti különbség felismerése, gyakorlása, térbeli jelölése.
- ❖ A közepes hangerő megtartása
- ❖ A hangerő változtatásakor a tempó megtartása: halkan-gyorsan, halkan-lassan, hangosan-gyorsan, hangosan-lassan.

3. Zenei tevékenységek a ritmusérzék fejlesztéséhez:

- ❖ Az egyenletes lüktetés gyakorlása játékos mozdulatokkal, ismétlődő utánzó módon, járással. A szünetre is tapsoljanak, vagy más mozdulatot végezzenek a gyermekek.
- ❖ Mondókák, dalok ritmusának hangoztatása, ritmushangszereken való megszólaltatása.
- ❖ Ismert dal felismerése ritmus alapján.
- ❖ A ritmusvisszhang-játék, két motívum visszaadása.

- ❖ Az egyenletes lüktetés és a ritmus megkülönböztetése, összekapcsolása, együttes megszólaltatása.
 - ❖ Gyors-lassú tempó érzékelése, gyakorlása.
4. Zenei tevékenységek a zenei formaérzék fejlesztéséhez, a zenei alkotókészség kialakításához
- ❖ A kettes lüktetés érzékelése hangsúlyos és hangsúlytalan mozdulatokkal.
 - ❖ A motívum hangsúlyt kiemelése, motívumegység érzékelése mozgással.
 - ❖ Improvizációs játékok: zenei kérdés-felelet játékok.
5. Zenei tevékenységek a zene hallgatásának megszerettetéséhez
- ❖ Különböző hangulatú és különböző stílusú népi- és műdalok, zenedarabok hallgatása csendes, derűs, nyugodt légkörben.
 - ❖ Az óvodapedagógus énekének, hangszeres játékának hallgatása.
 - ❖ A zenehallgatás során érzelmeinek spontán kifejezése mozgással.
 - ❖ Zenei kifejező eszközök megfigyelése a különböző hangulatú, témájú műveken keresztül.
6. Zenei tevékenységek az énekes játékok segítségével a mozgáskultúra fejlesztéséhez
- ❖ Körbejárás menetirányban körtartással, egyenletes járással.
 - ❖ Változatos térformák kialakítása.
 - ❖ Változatos tánclépések gyakorlása.
 - ❖ A játékokat kísérő mozdulatok pontos, egyenletes végrehajtása.
7. Zenei tevékenységek a gyermekhangszerek használatához
- ❖ Ismerkedés az ütőhangszerek hangszínével és használatával (dob, cintányér, háromszög, ritmusbot, csengettyű)
 - ❖ Saját készítésű hangszerek használata.
 - ❖ A hangszerek csoportosítása különböző szempontok szerint.
 - ❖ Az egyenletes lüktetés érzékelése mondókázás, éneklés közben hangszerek kíséretével.
 - ❖ A spontán zenei alkotókedv fölébresztése hangszerhasználattal.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ Az ismert dalokat tisztán, szép kiejtéssel éneklük.
- ❖ Biztonsággal énekelnek csoportosan, és egyénileg is, a dalokat el tudják kezdeni.
- ❖ Felismerik a magas-mély éneklés közti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni.
- ❖ Ismerik a halk-hangos közötti különbségeket, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni és ezeket mozdulatokkal érzékeltetni.
- ❖ Képesek zenei fogalom párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
- ❖ Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, belső vagy záró motívumokról.
- ❖ Tudnak dalokat jelre hangosan és magukban énekelni.
- ❖ Érzékenyek a természet és környezet hangjaira, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- ❖ Ismerkednek eredetiben hangszerekkel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával (fúvós, pengetős, ütős, vonós).
- ❖ Érzékelik és alkalmazzák a szünet fogalmát és jelzését.
- ❖ A dalok, mondókák ritmusát eltapsolják éneklés nélkül is.
- ❖ Képesek szöveges ritmusmotívumok visszaadására csoportosan és egyénileg is.
- ❖ Egyöntetűen körbejárnak szép - kicsit oldalt fordított - testtartással, kézfogással.
- ❖ Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás stb.).
- ❖ Próbálkoznak az énekes dallamrögtönzéssel.

Módszertani alapelvek:

- ❖ A zenei nevelés alapja – Kodály zenepedagógiája szerint - az énekes játékok, amelyek a néphagyományra épülnek, ezeken keresztül is formálja az óvónő a gyermekek személyiségét. Néphagyományunkból induljon ki, a kis zenei formákon keresztül érkezen el a zeneirodalom remekeihez.
- ❖ Az óvodapedagógus zenei igényessége,, dalos és játékkedve a legmotiválóbba a csoport számára, hiszen az éneklési készség alakulása a gyermekek utánzási vágyán alapszik.

- ❖ Az elemi zenei fogalmakat a gyermekekkel az éneklésből-mozgásból, közvetlen tapasztalatokból, aktív zenei cselekvésen keresztül ismertesse meg. Az elvont fogalmakat mindig zenével is szemléltesse, többirányú érzékeléssel, tapasztalással tegye világossá.
- ❖ A zenei nevelés anyagának és módszereinek kiválasztásánál a komplexitás és a differenciálás elve érvényesül.
- ❖ Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és kreativitásának alakításában. Az óvodapedagógus vegye figyelembe a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.
- ❖ A népdalok éneklése a gyermeki néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Fő célkitűzésünk:

A vizuális neveléssel célunk, hogy támogassuk a gyermek esztétika iránti, valamint önkifejező szükségletét; segítsük vizuális befogadó- és kifejezőképességét.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket minél több élményhez (mese, vers, bábozás, bibliai történetek mesélése, kirándulás, különböző tevékenységek), amelyek serkentik a gyermekek alkotókedvét, fantáziáját.
- ❖ Biztosítsa élményeik, képzeletük és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- ❖ Teremtse meg a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka környezeti és tárgyi feltételeit.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző anyagok tulajdonságait, az egyszerű munkafogásokat, a különböző technikai alapelemeket.
- ❖ Differenciált módon viszonyuljon a gyermekek alkotásaihoz, korcsoportjuknak megfelelő vizuális tevékenységet szervezzen.
- ❖ Esztétikailag megfelelő környezetet biztosítson, hívja fel a figyelmet a teremtett világ szépségeire, a gyermek környezetében található esztétikai értékekre.
- ❖ Segítse a gyermekek vizuális kommunikációját, vizuális nyelvét, vizuális észlelését, képi-plasztikai kifejezőképességét, komponáló, térbeli tájékozódó- és rendezőképességét, vizuális emlékezetét, finommotoros és grafomotoros képességét.
- ❖ Juttassa tapasztalatokhoz a gyermekeket a színek felismerése, megkülönböztetése és a színek keverése terén.
- ❖ Bővítse a gyermekek szókincsét a különböző ábrázolási módok, technikák, eszközök, anyagok megnevezéseivel.
- ❖ Ügyeljen a gyermekek helyes eszköztartására, eszközhasználatára.
- ❖ Biztosítsa a gyermekeknek, hogy bármikor ábrázolhassanak.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket képzőművészeti, népművészeti és egyházi alkotásokkal, népi motívumokkal, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti és keresztyén szimbólumokkal.
- ❖ Támogassa a gyermekek eredeti ötleteit, kreativitását.
- ❖ Gondoskodjon az elkészült alkotások folyamatos bemutatásáról, ezzel is biztosítson lehetőséget a gyermekek önértékelésére.

- ❖ A tehetséges gyermekek számára biztosítson lehetőséget rajzpályázatokon való részvételre.

Tevékenységek:

- ❖ színek megjelenítése, színek keverése,
- ❖ rajzolás (krétarajz, tollrajz, pasztellrajz, ceruzarajz),
- ❖ festés (temperával, vízfestéssel, ujjal, szivaccsal, különböző vastagságú ecsetekkel, cseppentéssel),
- ❖ mintázás,
- ❖ plasztikai munkák (agyaggal, lisztgyurmával, gyurmával, gipsszel, homokkal),
- ❖ tárgykészítés (jeles napok, mesék, bábozás kellékei, használati tárgyak, hangszerek, stb.),
- ❖ díszítés (batikolás, viaszolás),
- ❖ ismerkedés a képzőművészeti alkotásokkal, beszélgetés a művekről,
- ❖ építés, konstruálás.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korban:

- ❖ A gyermekek finommotorikája fejlett.
- ❖ Az eszköztartásban a mozgásvezérlés a mutatóujjra tevődik.
- ❖ A kifejezés céljai érdekében célzottan hív elő technikákat.
- ❖ Intellektuálisan motiválható a kitartó munkára.
- ❖ A kompozíciójában megjelenik a diagonális irány.
- ❖ Jó az eszközismerete, ceruzavonala jól kontrollált.
- ❖ Alkotásaiban megjelennek a sematikus formák, melyek lehetővé teszik az egyéb részletek kidolgozását.
- ❖ Kísérletezik a figurák mozdulatainak megjelenítésére, a figurák arca érzelmeket árul el.
- ❖ Ábrázolásában kitölti a rendelkezésére álló felületet.
- ❖ Képes ábrázolásában megjeleníteni a különböző élőlények karakterét, arányait.
- ❖ Plasztikai munka: sok gyakorlás után készségi szinten bánik az anyaggal, belső részleteket, arányokat megfigyeli.
- ❖ Festés: ecsetkezelést, színkeverést begyakorolja, megtalálja a hangulati kifejezés lehetőségeit.

Módszertani alapelvek:

- ❖ Az óvodapedagógus a tervezése során figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni attitűdjét a differenciálás elvét szem előtt tartva.
- ❖ A gyermekek önálló ábrázolási törekvéseinek indulását, próbálkozásaikat alkotókedvük, önbizalmuk erősítésével segíti.
- ❖ A fokozatosság elvének megfelelően vezeti be a gyermekeket a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységekbe.
- ❖ Az óvodapedagógus ábrázoló kedvével segíti a gyermek alkotókedvének megindulását, saját sémáinak kialakulását, önbizalmának erősödését.
- ❖ A tevékenységek irányítása közben fontos az oldott csoportlétkör megteremtése.
Az óvodapedagógus nem csak a technikai készséget értékeli, hanem magát az ábrázolás tényét is.

Mozgás

Fő célkitűzésünk:

Az egészség megőrzése, megóvása, a testi fejlődés, valamint a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának elősegítése. A mozgás megszerettetése, a mozgás utáni igény kialakítása.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelik a szervezetük teherbíró, ellenálló és alkalmazkodóképességét.
- ❖ Biztosítson tiszta környezetet, megfelelő helyet a testnevelés foglalkozások, mozgásos játékok levezetéséhez.
- ❖ Használja ki az óvodapedagógus az udvar és a természet nyújtotta lehetőségeket is. Minél többfajta eszközzel ismeresse meg a gyermekeket.
- ❖ Biztosítson sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásos tevékenységeket, játékokat.
- ❖ A változatos mozgásformák biztosításával segítse elő a gyermekek testi képességeinek, és ezen keresztül értelmi képességeinek fejlődését.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket a mozgásos szabályjátékokkal, melynek eredményeként fejlődjön a gyermekek szociális képessége, önértékelése.
- ❖ Fejlessze a pszichomotoros képességet ezen belül a nagy és finommozgásokat, a fizikális erőnlétet, az egyensúlyérzékletet, a szem-kéz, szem-láb koordinációt.
- ❖ Alakítsa a test koordinációját és a testfogalmat, a testsémát, és a kezességet.
- ❖ Változatos tevékenységek biztosításával segítse a téri tájékozódó képesség formálódását, kialakulását.
- ❖ A mozgástevékenységek során segítse a gyermekek problémamegoldó képességének fejlődését.
- ❖ Fejlessze a mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészletet.
- ❖ Törekedjen a tervezésnél a komplexitásra, differenciálásra.

A mozgásfejlesztés tartalma:

Két területen valósul meg óvodánkban:

- mindennapos testnevelésen,

- testnevelés foglalkozásokon keresztül.
- ❖ A frissítő mindennapi testnevelés a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be. Ez a mozgás felfrissíti, edzi őket, biztatja őket, elősegíti mozgásuk és testi képességeik fejlődését. Erre a tevékenységre naponta egyszer, délelőttönként kerül sor. A mindennapi testnevelés középpontjában a mozgásos játékok állnak, és kiegészülnek a gimnasztikai gyakorlatokkal, tornaszerek használatával. A rendszeres nevelőmunka hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásos játékok, amit a gyermekek maguk is kezdeményeznek.
- ❖ A testnevelés foglalkozások az óvónő által szervezett kötelező tevékenységek. A szervezett testnevelés foglalkozás heti egy alkalommal történik. A foglalkozások levezetésénél maximális lehetőséget kell biztosítani, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

Tevékenységek:

❖ Atlétikai jellegű gyakorlatok

- *Járások:* természetes járás, járás ütemtartással, irányváltotatással, különböző kartartásokkal.
- *Futások:* lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás, gyors futás, futás tempóváltotatással, irányváltotatással, tornaszerek kerülésével, átlépésével, térd és sarokemeléssel.
- *Ugrások:* távolugrás, magasugrás, helyből, nekifutásból, szökdelés: páros lábon, egy lábon, váltott lábon, ugrás szerre le és fel
- *Dobások:* kislabdával vagy babzsákkal, vízszintes és függőleges célba.

❖ Torna jellegű gyakorlatok

1. Természetes támaszgyakorlatok:

- *Kúszások:* támaszhelyzetben, ülésben, hason, hanyattfekvésben, térdelőtámaszban, kéz és lábtámaszban, tornaszettel végzett helyváltotatás.
- *Csúszások:* ülésben, valamint a hason és hanyattfekvésben történő kézzel-lábbal végzett tovább haladás. *Ülésben:* talajon és padon, előre és hátra, csoportos foglalkozás keretében és játék közben, rézsútos padon ülésben is nehezítjük. *Hason csúszás:* előre és hátra haladva a kar toló- és húzó mozgásával. *Hanyattfekvésben:* csúszás pad szélének fogásával
- *Mászások:* talpon és tenyéren, váltott kézzel és lábbal, talajon, padon, sőt valamilyen magasabb tárgyon áthaladással, átbújással, átmászással.

- Egyensúlyozó járásgyakorlatok: talajon, padon, rézsútos padon, előre hátra eszközzel fel és lelépéssel.

2. Talajtorna:

- *Gurulás a test hossz tengelye körül:* egyenként, csoportosan, majd folyamatosan.
- *Guruló átfordulás előre:* guggoló támaszból indítva guggoló támaszba; más kiinduló helyzetből is (pl: terpeszállás, alap, szögállás)
- *Kézállás előgyakorlatok:* guggoló támaszban végzett játékos fellendülés váltott hajlított lábbal csipő magasba vitele

❖ Függésgyakorlatok

- *Mászások* függőleges, vagy rézsútos létrán, íves létrán, ill. függőállásban fel-, és le-, után-, és túlfogással, lépéssel, továbbá oldalirányban utánfogással, és utánlépéssel, mászások átbújással
- *Függés* vízszintes rúdon, létrafokán vagy szárán, illetve ezek alacsonyabb változatain zsugorfüggés

❖ Szerugrások

- *Mélyugrás*
- *Felfelé történő ugrás*
- *Padon végezhető ugrásgyakorlatok:* guggoló támaszból induló ugrás leterpesztéssel, zsugorkanyarulati átugrások.

❖ Labdagyakorlatok

- *Labdagurítások:* talajon, padon, párhuzamosok között
- *Labdapattintás, elkapás, labdapattogatás helyben*
- *Labdafeldobások, - elkapások, falhoz pattintások*
- *Labdavezetések, - átadások:* kézzel, lábbal

❖ Testnevelési játékok

- *Fogó, futójátékok, egyéni versengések*
- *Sorversenyek, váltóverseny*

❖ Speciális fejlesztés (testnevelési foglalkozások keretébe beépítve)

- *Lábboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatok*
- *Talpboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatok*

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ Teljesítőképességük koruknak megfelelő, mozgásuk összerendezettebb, ügyesebb, megfelelő ritmusú Változatos mozgástapasztalattal rendelkeznek.
- ❖ Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- ❖ Tér- és időtájékozódó képességük, testtudatuk megfelelő.
- ❖ Szeretik és igénylik a mozgást. kötött és kötetlen formában, szabadban és teremben egyaránt.
- ❖ Egyéni-, és csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- ❖ Megértik az egyszerű vezényszavakat, szabályokat, képesek a feladatok hatékony végrehajtására.
- ❖ Mozdásuk koordinált, biztonsággal végzik a foglalkozásokon begyakorolt mozgásformákat
- ❖ Ismerik és alkalmazzák a tornaszerek, speciális fejlesztő eszközök helyes használatát.
- ❖ Képesek az együttműködésre, és társaik testi épségének megóvására.

Módszertani alapelvek:

- ❖ A foglalkozásokon a játékon, a játékosságon legyen a hangsúly.
- ❖ A kötelező és a mindennapi testnevelés anyagai épüljenek egymásra és a fokozatosság elve érvényesüljön.
- ❖ A feladatok helyes végrehajtása pozitív megerősítéssel, bemutatással és bemutattatással, szükség esetén egyéni segítségadással történik.
- ❖ A tervezés, szervezés és a tevékenység során fontos szerepet kap a differenciálás elve.

A külső világ tevékeny megismerése

Fő célkitűzésünk:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri és ökológiai viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon a teremtett világhoz, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás alakítása.

A gyermekek egyéni fejlettségének és érdeklődésének megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen – és tágabb – természeti, emberi és tárgyi környezetről, valamint azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól. Tevékenységei során tapasztalatokat szerez, összefüggéseket fedez fel, következtetéseket von le, véleményt alkot, döntéseket hoz, melyeket szóban megfogalmaz. Mindezek segítik környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvoda új környezet a gyermek számára. Fontos tehát e környezet megismertetése, a szokásrend kialakítása, mely elősegíti az új helyhez, helyzethez való alkalmazkodást.

Az óvodai környezet kezdetben - a legkiválóbb pedagógiai tapintat ellenére is - nagy gondot, problémát jelenthet a gyermek számára. Ezért alapvetően fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson. Az érzelmi kötődés alapja a környezetismeret és alakítás pedagógiai hatása. Biztonságérzete kialakulása hozzásegíti, hogy a későbbiekben kíváncsivá, érdeklődővé, befogadóvá váljon.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladatok:

- ❖ Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését: a szűkebb és tágabb környezetében lévő élőlényeket, természeti jelenségeket mint Isten alkotásait.
- ❖ Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre. Az eszközök kiválasztásának szempontjai közül

vegye figyelembe különösen is a természetes alapanyagú eszközöket.

- ❖ Alakítsa a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait.
- ❖ A fenntartható fejlődés érdekében az óvoda minden dolgozója személyes példamutatással helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására, gyakorlására. Tapasztaltassa, értesse meg a gyermekekkel ennek jelentőségét.
- ❖ Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- ❖ Teremtsen alkalmat a természettel való közvetlen találkozásra. Adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra az élmények több szempontú felidézésére, változatos tevékenységek szervezésével keltse fel a gyermek kíváncsiságát, nyitottságát a körülötte lévő világ megismerésére, annak összefüggéseinek felfedezésére.
- ❖ Törekedjen a tevékenységek komplexitására, ezzel is segítse a gyermekek környezettudatos magatartását, amely a fenntarthatóságra nevelés egyik lényeges alapelve.
- ❖ Gondoskodjon az óvodai kiskertgondozásnak feltételeiről, és változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít szenzitív módszerekkel, terepi tapasztaltatással, tevékenykedtetéssel, felfedeztetéssel, élmények nyújtásával az ökológiai összefüggések felfedezésére és a környezettudatos magatartás kialakulására.
- ❖ Felelősségtudat kialakításának eszközeként lehetőséget biztosít az állatgondozásra (akvárium gondozása, madáretetés).
- ❖ Biztosítsa a szelektív hulladékgyűjtés feltételeit.

Tevékenységek:

- ❖ A gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek saját és családjuk adatairól, szüleik munkájáról, az egymáshoz való viszonyról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- ❖ Gyakorolják egymás tiszteletét, részvétük, szeretetük kifejezését.
- ❖ Megismerkednek néphagyományainkkal, az azokhoz fűződő szokásokkal, zenei és irodalmi anyaggal, népi kismesterségekkel, régi tárgyakkal.
- ❖ Tevékenyen készülődnek, majd részt vesznek nemzeti, keresztyén ünnepeinken, zöld napokon.
- ❖ A gyermekek megismerik az óvodai nevelők munkáját, hozzájárulnak ők maguk is

környezetük ápolásához.

- ❖ Megismerkednek néhány foglalkozással.
- ❖ Megnevezik az emberi testrészeket, ismerjék és gyakorolják önállóan tisztán tartásukat, megismerik érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét.
- ❖ Ellátogatnak közeli bölcsődébe, iskolába, beszélgetnek az ott szerzett tapasztalatokról.
- ❖ Ellátogatnak a három történelmi egyház templomába, megismerkednek a templomi környezettel, felfedezik az azonosságokat és a különbségeket (köszönési módok, berendezési tárgyak funkciói).
- ❖ Gyakorolják a helyes közlekedést, megismerik a gyalogos közlekedés szabályait.
- ❖ Megfigyelik a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- ❖ Megfigyelik a természeti környezetet az évszakok változásain keresztül. Megfigyelik az időjárást, a természet jellemzőit, változásait, a színeket, a fényeket, azok szépségeit alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokon keresztül.
- ❖ Megismerik a növény- és állatvilágot, azok fejlődését, védelmét, gyakorolják gondozását (pl. kertgondozás, madáretetés) lehetőleg természetes környezetükben.
- ❖ Tevékenyen vegyenek részt a kiskertek – veteményes-, virágos, fűszer- és gyógynövény – gondozásában és ismerkedjenek a növények fejlődésével, hasznával és felhasználási módjaival.
- ❖ Megfigyelik és gondozzák az itt telelő madarakat.
- ❖ A természetben gyűjtött természetes anyagokat, terméseket felhasználják játékaikhoz, ábrázoló tevékenységükhöz.
- ❖ Megismerik a környező valóság fontos jellemzőit, a formai, mennyiségi és ökológiai viszonyokat.
- ❖ Életkoruknak megfelelően gyakorolják a szelektív hulladékgyűjtést (papír, komposzt, stb.), az újrahasznosítható hulladékot felhasználják játékaikhoz, ábrázoló tevékenységükhöz.
- ❖ A gyermekek a külső világ megismerése során számos matematikai tapasztalatot szereznek.
- ❖ Észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján.
- ❖ Sorozatokat hoznak létre szabályosság szerint.
- ❖ A számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- ❖ Építéssel, síkbeli alkotásokkal tapasztalatokat szereznek a geometria körében.

- ❖ Tükör segítségével megismerkedik a szimmetria fogalmával.
- ❖ A természetes élethelyzetben az óvodai élet folyamán alakítsák át tevékenységváltáskor tárgyi környezetüket.
- ❖ Idő-tér-nagyság-mennyiség-súly érzékelése, észlelése, felismerése.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ A gyermekek olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- ❖ Kialakul igényük a környezetük óvására. Nyitottak, kíváncsiak a természeti és társadalmi világra, keresik az egyszerűbb összefüggéseket.
- ❖ Aktívan részt vesznek az óvoda virágos-, veteményes-, fűszer- és gyógynövény kertjének gondozásában, ismerik annak egyszerűbb ökológiai összefüggéseit. Terményeit az óvodapedagógusokkal elhelyezik a csoport természetsarkában. Megkülönböztetik a különféle hulladékokat és törekszenek azok szelektív gyűjtésére.
- ❖ Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását.
- ❖ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a hajót, a vonatot, a repülőgépet függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e; tudják, hogy a vízen, a szárazföldön vagy a levegőben közlekednek. Ismerik a közlekedési eszközöket jellemzőit.
- ❖ Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (bölcsőde, iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség stb.) rendeltetését.
- ❖ Szívesen vesznek részt múzeumok, tájházak, könyvtárak, művelődési ház, piac látogatásán.
- ❖ Felismerik és megnevezik környezetük színeit. A környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidézik.
- ❖ A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek. Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára.
- ❖ Felismerik a napszakokat: a reggelt, az estét.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány

jellegetességét.

- ❖ Tisztában vannak a gyűjtőfogalmakkal Tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, a zöldségfélék növények. A növény a magból kel ki. A gyümölcsöt megmosva fogyasztják. Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás).
- ❖ Az általuk ismert állatokat csoportosítják élőhely szerint. A háziszárnyasokat összehasonlítják a többi ismert madárral környezetük, külső jegyeik és hasznosságuk alapján.
- ❖ Ismerik, és megnevezik a három egyház templomát, berendezési tárgyait, főbb tulajdonságait.
- ❖ A környezet megismerése során matematikai tartalmak, tapasztalatok, ismeretek birtokába is jutnak a gyermekek és azokat a tevékenységeikben is alkalmazzák.
- ❖ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értik és helyesen használják a relációs fogalmakat.
- ❖ Képesek becslésre, mérésre, következtetésre, a mérés alapján helyes megállapításokat tudnak tenni.
- ❖ Össze tudnak mérni mennyiségeket párosítással, számlálással. Képezek halmazok bontására, ugyanannyi, több, kevesebb létrehozására.
- ❖ Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- ❖ Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- ❖ Képesek síkban és térben tájékozódni. Értik és helyesen használják az irányokat, helyeket kifejező névutókat.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztésünk fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka- és munka jellegű játékos tevékenység. Ezek pl.: az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és már felnőtteknek. A csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka a környezet-, növény- és állatgondozás stb.

Fő célkitűzésünk:

Olyan tevékenységek biztosítása a napirenden belül, amelyek segítik a gyermekeket életkori és egyéni fejlettségüknek megfelelően az önmaguk és mások érdekében való munkavégzésre.

Feladatok:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

- ❖ Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- ❖ Törekedjen a munka folyamatos, pozitív értékelésére.
- ❖ Biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket, ismertesse azok ésszerű használatát.
- ❖ A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- ❖ Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- ❖ Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- ❖ Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- ❖ Ossza meg tapasztalatát a szülőkkel, a családdal, hogy óvodán kívül is bizalommal merjenek feladatokat rábízni a gyermekre.

- ❖ Törekedjen az óvodapedagógus, hogy a munka mindig játékos legyen, jól illeszkedjen az életkori sajátosságokhoz.
- ❖ Munka közben beszéljenek, hogy fejlődhessen kifejezőképességük, beszédképességük, bővüljenek ismereteik, tapasztalataik, formálódjon ízlésük.

Tevékenységek:

- ❖ Saját személyével kapcsolatos feladatok, önkiszolgálás: öltözködésének, étkezésének, tisztálkodásának önálló kielégítése.
- ❖ A közösség érdekében kifejtett tevékenységek naposi vagy egyéb teendők ellátása: a közösség számára szükséges és előre meghatározott feladatokat oldanak meg a naposok (pl. terítés, seprés, eszközök kiosztása stb.).
 - a) Segítő:
 - A naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan elrendezik az asztalon.
 - Étkezés után leszedik az asztalt, a terítőt önállóan összehajtják és a helyére teszik.
 - Rendbe rakják és helyre viszik a mosogásra nem kerülő eszközöket.
 - Összeseprik a morzsát, letörölik az asztalt.
 - Játékelrakás után, ha szükséges eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat.
- ❖ Az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:
 - a környezet rendjének biztosítása,
 - játékjavítás, -tisztítás, -készítés (pl. felhasználható hulladékból),
 - ajándékkészítés,
 - segítség a kisebbeknek,
 - alkalmoszerű munkák.
 - Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a csoportszoba átrendezésére vonatkozó megbeszélésen ötleteket adnak az óvónőnek.
 - Önállóan képesek a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszik az elejtett játékokat, papírokat, helyére teszik a kint felejtett eszközöket.
 - Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
 - Ünnepekre ajándékokat készítenek.
- ❖ Kerti munka (az élősarok gondozását és a kertben végzett munkát jelenti):
 - falevelek gyűjtése, gereblyezés,
 - utak tisztítása, seprése,

- termékek gyűjtése,
- madarak etetése télen.
- Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit.
- A gyűjtött termékeket, magvakat, egyéb növényi részeket meghatározott szempontok alapján csoportosítják, és elhelyezik az élősarokban.
- Ősszel önállóan termékeket gyűjtenek.
- Közreműködnek a falevelek összegereblyezésében, az udvari járdák tisztán tartásában.
- Télen részt vesznek az udvaron a hó eltakarításában, az utak tisztításában.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korban:

- ❖ Képesek az önálló, kitartó munkavégzésre
- ❖ Átélik a közösségért végzett tevékenység értelmét, szükségességét, örömét.
- ❖ Ügyesen, önállóan, célszerűen használják a munkaeszközöket.
- ❖ A szükséges munkát felszólítás nélkül észreveszik, megkezdik.
- ❖ Az élősarok és a kiskert növényeit óvodapedagógusi segítséggel gondozzák.
- ❖ Részt vesznek az udvar rendezésében, tisztántartásában.
- ❖ Játék elrakás után eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat.

Módszertani alapelvek:

- ❖ A gyermeki munkát mindig az életkori sajátosság és fejlődési szint határozza meg.
- ❖ A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű.
- ❖ A munka a napi tevékenységek természetes részét alkotja: soha nem lehet büntetés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Motiváló hatású az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, valamint a játék, ami az óvodai tanulás legfontosabb színtere. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, figyel a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermekek igényeire egyaránt.

Fő célkitűzésünk:

Változatos szituációkat teremtve és kihasználva olyan tevékenységeket, élményeket biztosítunk minden gyermek részére, hogy lehetősége legyen ismereteket, jártasságokat, készségeket szerezni, ami hozzájárul intelligenciája és értelmi képességei, kompetenciái fejlődéséhez.

Feladatok:

- ❖ Segítse az óvodapedagógus a tanulás irányítása során a személyre szabott, pozitív értékelésével a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ❖ Biztosítsa az értelmi képességek fejlesztését (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolat).
- ❖ Törekedjen a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére.
- ❖ Kínáljon lehetőséget a gyermekek számára olyan szituációk, élmények átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- ❖ Biztosítson a gyermekek érdeklődésének megfelelő tevékenységeket.
- ❖ Fejlessze a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
- ❖ Nyújtson segítséget a gyermeknek olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyben saját teljesítő képességét is megismerheti.
- ❖ Segítse elő, hogy a gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön, ehhez biztosítson számára alkalmat, eszközt.

- ❖ Egyéni fejlettségeiknek megfelelően differenciált feladatadással készítse sokoldalú tevékenységre a gyermeket.
- ❖ Segítse a családot a gyermek fejlődése érdekében szakmai tudásával és tapasztalatával.

Tevékenységek:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ❖ Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- ❖ A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- ❖ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- ❖ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- ❖ A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- ❖ Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A fejlődés jellemzői 6-7 éves korra:

- ❖ 6-7 éves korban a gyermekek már megszokták a feladatok rendjét.
- ❖ Tudják, hogy a foglalkozás más, mint a játék.
- ❖ Kialakul a gyermekek szándékos figyelme, feladattudata.
- ❖ Önálló megfigyeléseket végeznek, összefüggések önálló felismerésére eljutnak.
- ❖ Érzékelik a jelenségek fejlődésbeli változásait.
- ❖ Fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk. Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben – majd az iskolában –, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt

használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; az egészséges életmód feltételeit, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermek **szociálisan** is éretté válik az iskolára. Megismerve a Mennyei Atya tanításait, megtapasztalva szeretetét, általa képessé válik az iskolai élet, társai és a tanító elfogadására, a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett, tudatosan tervezett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség. Az SNI gyermekek iskolaérettségi kritériumai a sérülés típustól függően az előzőekben írtaktól eltérőek. Az iskolaérettséget, az iskola típust vagy további integráció lehetőségét, a sérülés típusnak megfelelő kritériumok alapján, - vizsgálataikat követően - a szakértői bizottságok határozzák meg.

VII. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

ÓVODÁNKBAN, A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Fő célkitűzésünk:

- ❖ A prevenció,
- ❖ a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- ❖ a szociális hátrányok, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- ❖ a veszélyeztetettség, a szociális hátrányok megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel.
- ❖ Az esélyegyenlőség biztosítása.
- ❖ Olyan óvodás gyermekeket szeretnénk nevelni és kibocsátani az óvodából, akik:
 - tudják, hogy soha nincsenek egyedül, biztonságban van Istennél.
 - stabil értelmi, érzelmi, lelki értékeket elsajátítva alkalmasak az iskolai beilleszkedésre, és teljesítményre,
 - megismerkedtek a keresztyén hit és életmód alapjaival,
 - cselekedeteiket, szavaikat a Jézus Krisztus iránti szeretet fogja meghatározni.
- ❖ Szakmai kapcsolatok működtetése a gyermekvédelemben:
 - gyermekjóléti szolgálat
 - szakértői bizottság.

Gyermekre, szülőkre vonatkozó mutatók:

- ❖ A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség típusainak, arányának felmérése a gyermeklétszámhoz viszonyítva.
- ❖ A gyermekvédelmi felelős állandó kapcsolatban áll az óvónővel, hátrányos helyzetű, ill. veszélyeztetett gyermekek szüleivel, családgondozókkal, szakemberekkel. Figyelemmel kíséri a családok helyzetét, az esetleges változásokat.

Intézményi működési feltételei:

- ❖ Az óvoda személyi feltételei:
 - A gyermekvédelmi felelős mellett minden óvodapedagógus köteles együttműködni a gyermekek védelme érdekében.
 - A gyermekvédelmi felelős neve és elérhetősége az óvoda faliújságján megtalálható.
- ❖ Tárgyi feltételek:
 - Intézményünk tárgyi feltételei adottak a feladatok ellátásához (helyiségek, eszközök).

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- ❖ A helyzetelemzés.
- ❖ Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- ❖ Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.
- ❖ Elősegíti a csoportvezető óvodapedagógusok felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival.
- ❖ Tájékoztatja a családokat szociális és anyagi helyzetüknek megfelelően a különböző támogatásokról.
- ❖ Az aktuális változásokról tájékoztatja munkatársait.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Szabályozók, óvodai programok:

- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvodai nevelés programja /OPI, Budapest 1989./
- Etikai kódex a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában levő köznevelési intézmények dolgozói számára /2015./
- Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda Forrás Pedagógiai Programja (2013.)
- Módszertani Útmutató I. kötet /Alcius BT. Bp. 1998./
- Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia – Magyar Környezeti Nevelési Egyesület /2010./
- Néphagyományőrző óvodai program /Gödöllő, 1998./

Könyvek:

- BALÁZSNÉ Szücs Judit, PORKOLÁBNÉ Balogh Katalin, SZAITZNÉ Gregorits Anna: *Komplex prevenció óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában* /Trefort Kiadó, Bp. 2009./
- BORMUTH, Lotte-Schaude, Otto: *Hinni, tanítani, nevelni* /Evangéliumi Kiadó, 1993./
- FORRAI Katalin: *Ének az óvodában* /Zenemű kiadó, Bp. 1974./
- NAGY Jenőné: *Óvodai programkészítés, de hogyan?* /OKI. Bp./
- PERESZLÉNYI Éva: *A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere* /Alcius Bt. Budapest 1997./
- PERESZLÉNYI Éva, PORKOLÁBNÉ Balogh Katalin: *Játék, Mozgás, Kommunikáció óvodai program* /Alcius Bt. Budapest, 1996./
- SPURGEON, Charles Haddon: *Jöjjetek gyermekek!* /Evangéliumi Kiadó, 1993./

MELLÉKLETEK

- ❖ Legitimációs záradék
- ❖ Érvényességi nyilatkozat
- ❖ A programkészítést befolyásoló jogszabályok
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása
- ❖ Jegyzék az óvoda kötelező eszközeiről és felszereléséről

Legitimációs záradék

Az óvoda nevelőtestülete az Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Örömhír Keresztyén Pedagógiai Programját a 2017.09.06-án megtartott határozatképes ülésén 100%-os igenlő szavazattal elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai aláírásukkal igazolják.

..... nevelőtestület tagja nevelőtestület tagja nevelőtestület tagja
..... nevelőtestület tagja nevelőtestület tagja nevelőtestület tagja
..... nevelőtestület tagja		

Veszprém. 2017.09.06.

.....
Rádóczy Ágnes
Óvodavezető

Az óvodai szülői szervezet az Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Örömhír Keresztyén Pedagógiai Programját megismerte és véleményezési jogával élt.

..... év..... hó napján

.....
szülői munkaközösség elnöke

Az az Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Örömhír Keresztyén Pedagógiai Programját az Igazgatótanács..... számúkelt határozatával jóváhagyta.

Veszprém,

.....
Igazgatótanács elnöke

Az Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvoda Örömhír Keresztyén Pedagógiai Programját a fenntartó

.....kelt határozatával jóváhagyta.

Budapest,

.....
fenntartó

Érvényességi nyilatkozat

201..... – 201..... visszavonásig.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

Módosítás előírásai:

- ❖ Törvényi változás esetén
- ❖ Feladatváltozás esetén
- ❖ A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- ❖ Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában

A programkészítést befolyásoló jogszabályok

- ❖ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.);
- ❖ az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet;
- ❖ a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
 - ❖ a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet.
 - ❖ 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet, életbe lép 2018. szeptember 1.,-én

Melléklet

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

Az Óvodai nevelés országos alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. Célunk, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

Ennekk biztosítását szolgálja:

- az óvodapedagógusaink tájékozódnak a rájuk bízott sajátos nevelésű gyermek fejlődési zavarának jellemzőiről, megismerik azokat a speciális feladatokat és módszereket, amelyeket a mindennapi nevelés-oktatás során alkalmazni kell.
- az integrált nevelésben, fejlesztésben részt vevő pedagógusainknak magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség, az eredményeket értékelő nevelői attitűddel) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal kell rendelkezniük.
- Az óvodai nevelőmunkánk során a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő nevelői attitűddel segítjük.
- Elfogadjuk az egyéni különbségeket, valamint individuális pedagógiai módszerek, technikák alkalmazásával szervezzük meg nevelőmunkánkat. Az elvárásaink igazodnak a gyermekek fogyatékoságának jellegéhez, súlyosságának mértékéhez, fejlődésének üteméhez.
- A gyermekek értékelésénél figyelembe vesszük az egyéni képességeket, illetve a fejlettségi szinthez viszonyított fejlődést.
- Figyelembe vesszük, hogy terhelhetőségüket biológiai állapotuk, esetleges társuló fogyatékoságuk, személyiségjegyeik befolyásolják.
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztés játékos jellegű legyen. Ezt segítheti a gyermekek érdeklődési területének megismerése, ami kiindulási alapot nyújthat a gyermekek fejlesztésében.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. A bizottság által meghatározott szakirányú fejlesztést az EGYMI szakemberei látják el.

Az óvodapedagógusok

- megismerik a gyermekek szakértői véleményét, információt gyűjtenek a gyermekek állapotáról, diagnózisáról, a hozzá kapcsolódó tünetekről és következményekről,

- együttműködnek a szakemberekkel, rendszeresen konzultálnak, megosztják tapasztalataikat, egyeztetik a fejlesztési terveiket. A gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.
- kapcsolatot tartanak a szülőkkel, a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismereteket nyújtanak.
- felkészítik a gyermekcsoportot az SNI gyermek fogadására, befogadására. Kezdeményeznek olyan tevékenységeket, amiből az ép gyermekek számára kiderül, hogy a magatartászavarral rendelkező gyermek is ügyes, esetleg jobb a társainál.

A hiperkinetikus kisgyermekek számára elegendő mozgást biztosítanak.

- Tudatosítják a gyermekben, hogy akkor is szeretjük, ha valamilyen „rosszaságot” követett el.
- a figyelemzavar esetén egyszerre csak egy rövid utasítást adnak a gyermekeknek.
- a magatartászavarral rendelkező gyermeknek a képességének megfelelő feladatokat adnak.

Az óvoda törekszik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését, fejlődését szolgáló fejlesztő eszköz és játékkészlet folyamatos bővítésére, az óvodapedagógusok ez irányú szakmai fejlődési lehetőségének biztosítására.

Jegyzék az óvoda kötelező eszközeiről és felszereléséről

Helyiség jegyzék

Helyiség	Mennyiségi mutató
csoporszoba	3
tornaszoba	1
gyermekmosdó, WC	2
gyermeköltöző	3
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	2
játszóudvar	1
óvodavezetői iroda	1
nevelőtestületi szoba	1
orvosi szoba	1
felöltöző	2
elkülönítő szoba	1
melegítőkonyha	1
tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	1
felnőtt mosdó	2
felnőtt WC	3
mosléktároló	1
raktár	1
szertár	1
mosókonyha	1
kápolna	1

1. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
csoportszoba1 (Napsugár)	
galéria	1
babakonyha bútor	1
babaszoba bútor	1
óvodai fektető	25
gyermekszék	25
gyermekasztal	5
fényvédő függöny	ablakonként
szőnyeg	2
játéktartó szekrény vagy polc	2
fektető tároló	1
élősarok állvány	1
hőmérő	1
óvodapedagógusi asztal	1
felnőtt szék	2
eszköz-előkészítő asztal	1
textiltároló szekrény	1
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	1
szeméttartó	1
tükör	1
csoportszoba2 (Báránka)	
galéria	1
babakonyha bútor	1
babaszoba bútor	1
óvodai fektető	25
gyermekszék	25
gyermekasztal	5
fényvédő függöny	ablakonként
szőnyeg	2

játéktartó szekrény vagy polc	1
fektető tároló	1
élősarok állvány	1
hőmérő	1
óvodapedagógusi asztal	1
felnőtt szék	2
eszköz-előkészítő asztal	1
textiltároló szekrény	1
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	1
szeméttartó	1
tükör	1
csoportszoba3 (Margaréta)	
galéria	1
babakonyha bútor	1
babaszoba bútor	1
óvodai fektető	25
gyermekszék	25
gyermekasztal	5
fényvédő függöny	ablakonként
szőnyeg	2
játéktartó szekrény vagy polc	1
fektető tároló	1
élősarok állvány	1
hőmérő	1
óvodapedagógusi asztal	1
felnőtt szék	2
eszköz-előkészítő asztal	1
textiltároló szekrény	1
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	1
szeméttartó	1

tükör	1
tornaszoba	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	
tornapad	
tornaszőnyeg	3
bordásfal	8
zsámoly	4
ugrószekrény	1
labda	25
tornakarika	25
babzsák	25
tornabot	25
ugráló zsák	6
ugráló labda	6
érzékelő korong készlet	1
egyensúlyozó kagyló	1
ejtőernyő	2
mozgásfejlesztő táska	1
„Rilla Gym” többfunkciós mászókészlet	1
„Maxi mozgáskotta” készlet	1
„Így tedd rá” készlet	1
gyermeköltözők	
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	90
öltözőpad	2
álló fogas	3
ruhaszárogató	5
gyermekmosdók	
falitükör	2
fogmosópohár-tartó	90

törülközőtartó	90
udvar	
kerti asztal paddal	3
babaház	1
udvari homokozó	2
rugós hinták	3
lengő híd	1
mászóka	1
„Rotocubo” készlet	2
„Polyball”	2
zöldséges kiskert	3
irodák	
tárgyalóasztal	3
szék	20
könyvszekrény	1
iratszekrény	1
lemezszekrény	1
számítógép	1
telefon- fax	1
multifunkcionális nyomtató-fénymásoló	1
logopédiai szoba	
tükör	1
mosdókagyló	1
gyermekasztal	1

2. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
egyéni tisztálkodó szerek, fésű, fogkefe, fogmosó pohár	90
tisztálkodó felszerelések körömkefe, szappantartó	9
törülköző	90
abrosz	45

3. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
szennyesruha-tároló	1
mosottruha-tároló	1
mosógép- centrifuga	1
mosogatógép	1
vasaló	1
vasalóállvány	1
szárítóállvány	2
takarítóeszközök	1
kerti munkaeszközök, szerszámok ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	1-1
hűtőgép	3
porszívó	2

4. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
különböző játékok (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	30
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével
ének, zene, énekes játékok eszközei	ritmushangszerek gyermeklétszám figyelembevételével
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	30
képeskönyvekből, képes mesekönyvek	60
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	30
ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével
a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével
munka jellegű tevékenységek eszközei	15
video (lejátszó)	1
televízió	1
CD lejátszó	3
diavetítő	1
vetítőlámpa	1
projektor	1
hangszóró	1
hangosítás	1

5. Egészség- és munkavédelmi eszközök

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató
ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	1
mentőláda	2
gyógyszerszekrény (zárható)	1
védőruha	a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint